

Publicatieserie Stichting Oud-Katholiek Seminarie

<https://hdl.handle.net/1874/451893>

DRS. F. SMIT

**HET HOFJE VAN BUYTENWECH
TE GOUDA,
IN DE JAREN 1684 - 1713.**

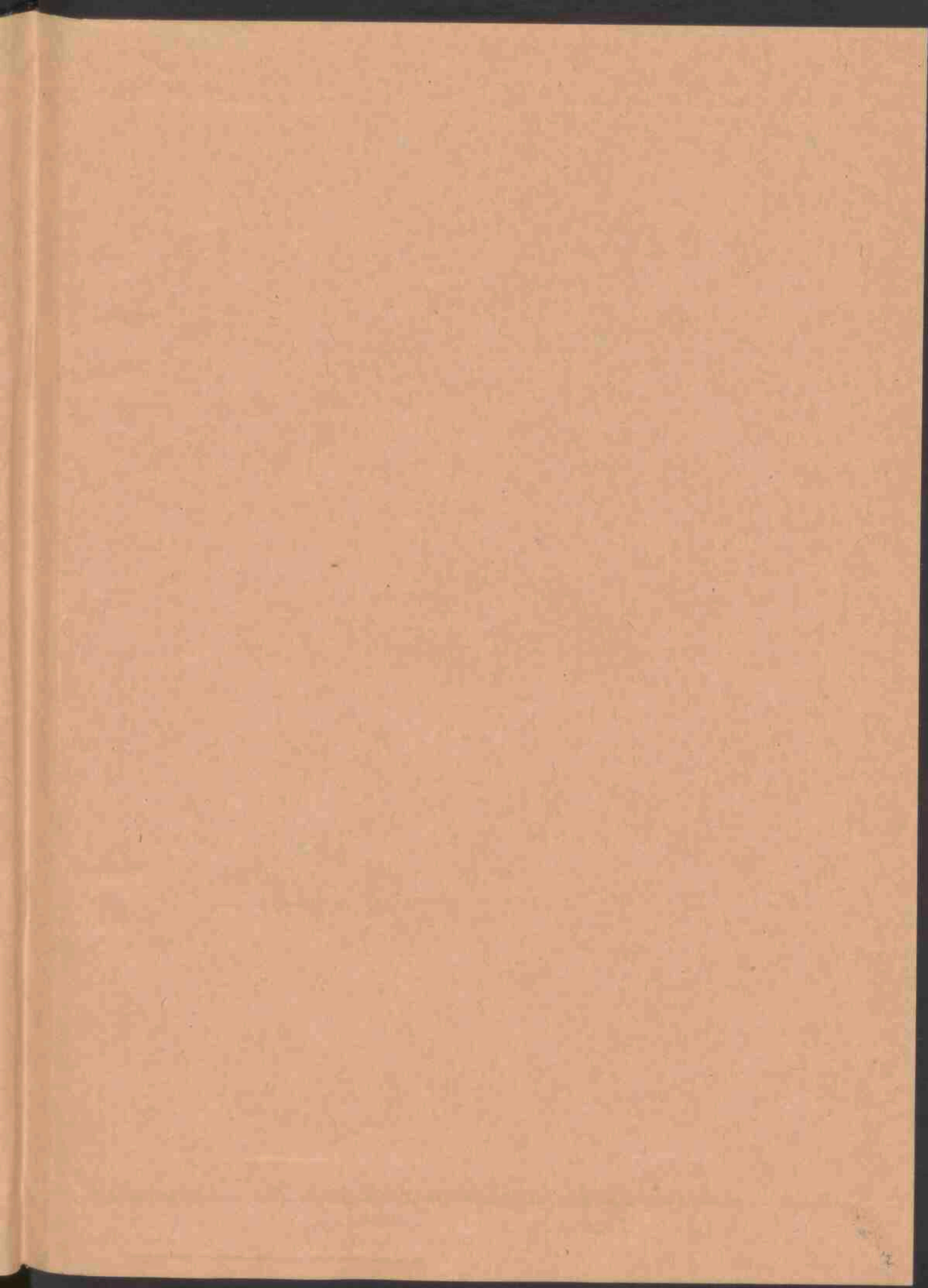
Bijdrage tot de katholieke armenzorg
in de 17e en 18e eeuw.

12
Ts. oct. L
6892
U.B.U.

Publicatieserie Stichting Oud-Katholiek Seminarie nr. 12-1983.

VERSCHOOR & ZOON B.V.
VOORBURG
BOEKBINDERS SINDS 1858

F. de p

12
Ts out 6892

DRS. F. SMIT

HET HOFJE VAN BUYTENWECH TE GOUDA,

IN DE JAREN 1684 - 1713.

Bijdrage tot de katholieke armenzorg
in de 17e en 18e eeuw.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT

Publicatieserie Stichting Oud-Katholiek Seminarie nr. 12-1983.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0800 0238

1882

1882

1882

1882

HET HOFJE VAN BUYTENWECH TE GOUDA, IN DE JAREN 1684-1713.

Bijdrage tot de katholieke armenzorg in de 17e en 18e eeuw.

I. INLEIDING

In 1949 wijdde pater Dalmatius van Heel O.F.M. een artikel aan het Hofje van Buytenwech te Gouda ¹⁾. Dit hofje werd in 1614 gesticht door Elisabeth Buytenwech. Zij overleed 28 juni 1616 te Utrecht. Van Heel acht het waarschijnlijk dat deze stichting toen is overgegaan op haar neef Jhr. Johan de Bruyn van Buytenwech. Tijdens zijn bestuur werd het aantal huisjes van vijftien op twintig gebracht ²⁾. In zijn testament wordt niet vermeld op wie na zijn overlijden, 16 juni 1657, de stichting moest overgaan ³⁾.

Tot het jaar 1746, schrijft Van Heel, vinden wij geen enkele bijzonderheid welke op het Hofje van Buytenwech betrekking heeft. Wel is hem gebleken dat de administratie van het hofje in 1713 werd opgedragen aan de paters Minderbroeders te Gouda en wel aan Nicolaas van Schoonhouwen, die 1690-1722 overste van de statie der Minderbroeders te Gouda was ⁴⁾.

In 1971 maakte H.J.W. Verhey attent op het administratieboekje "Boeckie van Buytenwegen Erff", dat zich bevindt in het archief van de oud-katholieke parochie te Gouda ⁵⁾. Verhey legde echter geen verband met het artikel van Van Heel.

1) P. Dalmatius van Heel O.F.M., Het Hofje van Buytenwech te Gouda, Bijdr. Oudheidkundige kring "Die Goude", 6e verzameling (1949), blz. 39-52.

2) Van Heel, blz. 40-43, 52.

3) Nots. Johan Havelaar te 's-Gravenhage, juni 1657, Van Heel, blz. 44-46.

4) Van Heel, blz. 47-48.

Nicolaas Schoonhouwen, geb. Gouda + 1660, overleden Gouda 20-9-1727. Ge-profest in de Franciscanerorde 23-9-1722. Zijn broers, Gerardus en Johannes waren eveneens Franciscanen. Nicolaas doceerde na zijn priesterwijding eerst filosofie in het klooster te Thienen, daarna theologie te Mechelen en kwam vervolgens naar Gouda.

5) H.J.W. Verhey, Het Hofje van juffrouw Buytenwech te Gouda "Boeckie van Buytenwegen Erff", De Oud-Katholiek 1971, blz. 80-81.

Dit boekje is in perkament gebonden en wordt met leren lintjes gesloten. De afmetingen zijn 20½ bij 15½ cm. en het boekje is 2 cm. dik ¹⁾. De voorzijde van het boekje vermeldt op het kapt het opschrift: "Boeckie van Buytenwegen Erff".

Wij menen nu op grond van dit boekje en een aantal andere archiefstukken o.a. uit het archief van de oud-katholieke parochie te Gouda, een aantal lacunes in de geschiedenis van dit hofje in de jaren 1684-1713 te kunnen aanvullen. In genoemde jaren werd het hofje bestuurd door de beheerders van de "Arm-Bos" van de parochie van de H. Willibrordus ("de Tol"), welke gemeente bij het schisma Rome-Utrecht de zijde van de Oud-Bischoppelijke Clerezie, later oud-katholieke kerk genoemd, koos.

1) Van 1812 tot 1830 werd dit boekje door de toenmalige pastoor van de parochie van de H. Willibrordus ("de Tol"), welke parochie in 1830 werd verenigd met de thans nog bestaande parochie van de H. Johannes de Doper, gebruikt als doop-, vorm- en trouwboek. Pastoor Henricus de Jongh had op bevel van de maire der stad het oude doopboek, dat in 1701 aanving, ingeleverd. Hij had echter vooraf de gegevens vanaf 1781 overgeschreven, omdat hij anders in het ongewisse verkeerde omtrent de leeftijd enz. van zijn nog in leven zijnde parochianen. Dit boekje bevat daardoor gegevens over dopen, vormsels, 1ste communies en huwelijken van 1781-1830.

II. DE ARMENZORG IN DE STATIE VAN DE H. WILLIBRORDUS, GENAAMD "DE TOL".

Het beheer van het Hofje van Buytenwech in de jaren 1684-1713 moet gezien worden in verband met de armenzorg in de parochie van de H. Willibrordus te Gouda.

Deze statie was de derde der seculiere geestelijken welke na de sluiting van de Grote of St. Janskerk in 1573 voor de katholieke eredienst werd gesticht. In 1634 stichtte de priester Willem de Swaen ¹⁾, telg van een oud Gouds magistratengeslacht, een derde statie ten huize van zijn oom mr. Gerrid Vermey. Dit huis stond benoorden het koor van de St. Janskerk in de hoek van het kerkhof ²⁾. De Swaen trachtte een talrijke gemeente op te richten. Volgens de latere pastoor van de statie van de H. Johannes de Doper op de Hoge Gouwe, Ignatius Walvis, begon De Swaen zijn gemeente pas officieel in 1638, nadat hij met de baljuw de prijs was overeengekomen om zijn kerkdiensten ongestoord te kunnen houden. De Swaen was inmiddels ook naar de Hoge Gouwe verhuisd, waar hij zijn kerk, gewijd aan de H. Willibrordus, inrichtte achter de brouwerij "De leeuw zonder hoofd" en ging zelf naast dit pand wonen. Men noemde de statie "de Tol" naar het huis waarin de pastorie was gevestigd en dat zich uitstreckte langs "De leeuw zonder hoofd" en de daarachter liggende kerk ³⁾.

1) Willem de Swaen, geb. Gouda + 1600, + Gouda 13-7-1673. Bacelaureus in de theologie, pastoor te Gouda van 7-1-1635 tot 13-7-1673. Verschillende familieleden van hem bekleedden regeringsfuncties te Gouda.

2) Goudsche en andere daartoe dienende katholieke kerk-zaaken door I(gnatus) W(alvis), pastoor van der Goude (afgekort: Goudsche Kerk-zaaken), 2e deel, 1ste boek, blz. 42 vs. Dit handschrift van pastoor Ignatius Walvis berust in het archief van de oud-katholieke parochie te Gouda en zal t.z.t. worden uitgegeven. Het huis, waarin Gerrid Vermey woonde was na de Reformatie gekocht door de Clarissen die te Gouda waren overgebleven onder leiding van Henrik Sobbing, gewezen vikaris van de St. Janskerk. De laatst levende van hen had het aan de katholieken van Gouda nagelaten. Vermey fungeerde dus als "naamlener" daat de katholieke kerk geen bezittingen mocht hebben.

3) Goudsche Kerkzaaken, 2e deel, 1ste boek, blz. 52, par. Arch. Gouda, inv. nr. 197, Voorwaarden waarop het huis "De leeuw sonder Hooft" 18-11-1699 door Aert en Margaritha Verharst en voorts door Jacob de Swaen, als vader en voogd van zijn minderjarige kinderen, verwekt bij zijn overleden vrouw Maria Verharst, wordt verkocht aan de "Arm-Bos" van "de Tol".

Overigens werd De Swaen pas in 1663 officieel pastoor van Gouda; voor die tijd had hij zich tevreden moeten stellen met de titel van onderpastoor ¹⁾. Na de dood van De Swaen in 1673 werd Sebastiaan Verwel ²⁾ pastoor van "de Tol", waar hij op de feestdag van de H. Laurentius, 10 augustus 1673, zijn intrede deed.

In 1677 werd te Gouda een initiatief genomen om tot een katholieke armenzorg te komen. Bartholomaeüs Verrijs ³⁾, biechteling der Jezuïten, en Sybertus Kaen ⁴⁾, lid van de parochie van de H. Johannes de Doper van pastoor Jacob Catz, maakten zich grote zorgen over de slechte toestand waarin de katholieke armen verkeerden. Deze zorg zal ook gevoed zijn door het feit, dat katholieke armen de kerk verlieten. Hun bezorgdheid ging ook uit naar de katholieke wezen. Zij wilden tot een katholiek armen-comptoir komen. De pastoors Catz, Verwel en Hildebrand van der Wielen, pastoor van de seculiere statie toenmaals op de Kleyweg, voelden veel voor dit plan. Zij belegden daartoe een bijeenkomst voor de gehele katholieke geestelijkheid van Gouda. De eerste drie of vier bijeenkomsten beloofden veel. Toen het echter erop aankwam om tot daden over te gaan bleef eerst de Jezuïet en vervolgens de Franciscaan weg. Om welke redenen men weg bleef, was niet duidelijk, maar het werk ging niet door ⁵⁾.

- 1) Goudsche Kerkzaaken, 2e deel, 6e boek blz. 83-84.
- 2) Sebastiaan Verwel, geb.Schiedam 21-1-1639, + Gouda 14-5-1714, zoon van Heijn Verwel en Willemijntgen v.d.Poth. Akte van ondertr.Schiedam 29-6-1634, Bastiaen Heyndricxz.Verwel, jongeman geass.door Hendrick Bastiaensz. Verwel, zijn vader en Willemijntgen Abrahams van der Poth geass.door Maertgen Michiels van Schilperoort, haar moeder. Beiden uit Schiedam afkomstig. Getr.16-7-1634. Een zoon Abraham werd 24-6-1637 gedoopt. Sebastiaan Verwel studeerde 1660-1662 filosofie in het pedagogium "Porcus" ("Het Varken") te Leuven. De daarop volgende studie der theologie duurde ongeveer vijf jaar, waarom het mogelijk is om aan te nemen, dat hij in 1667 tot priester werd gewijd. 1667-1669 kapelaan bij Andreas Caesarius te 's-Gravenhage, 1669-1673 pastoor te Brielle, komt 9-8-1673 te Gouda aan. Gem.Arch.Schiedam, D.T.B.nr. 80, J. Bruggeman, Inventaris van de Archieven bij het Metropolitaaan Kapittel van Utrecht van de Rooms Katholieke kerk der Oud-Bisschoppelijke Clerezie (afgekort O.B.C.), inv.nr.737, Lijst van studenten en beurzen te Leuven sedert 1642-1682; Goudsche Kerkzaaken, 2e deel, 6e boek, blz. 96.
- 3) Bartholomaeüs Verrijs tr.Maria Jans van Hartichsveld,begr.St.Janskerk 18-3-1681 (Boek van begr.), kruidenier in de Wijdstraat (kohier familie-geld 1674).
- 4) Sybertus Cornelisz.Kaen,geb. Gouda + 1630, begr.Gouda St.Janskerk 11-3-1689 (reg.van begr.nr.26), tr.3-11-1653 Maria Loy, afk.uit Gouda, zilversmid, 1657-1687 verschillende malen lid van het gildebestuur. In 1680 woont hij te Gouda op de Botermarkt (Zout- en zeepgeld f.50) en is zeer vermogend. De Oud-Katholieke parochie te Gouda bezit verschillende stukken liturgisch vaatwerk van zijn hand.
- 5) Goudsche Kerkzaaken, 2e deel, 6e boek, blz. 96 vs.

Binnen de parochie van pastoor Verwel kwam het enige jaren later wel tot een goed georganiseerde armenverzorging. In 1683 kwamen enige van zijn welgestelde gemeenteleden tot het inzicht dat men aan de armen onderstand moest verlenen, wilde men voorkomen dat arme, maar eerlijke families de kerk verlieten. Men verzocht daarom pastoor Verwel om in zijn gemeente een "Arm-Bos", een armenkas, te mogen oprichten onder het motto "gedenckt den armen". Nadat Verwel dit verzoek had overwogen, gaf hij zijn toestemming tot het oprichten van een armenkas tot soulaas en onderhoud van de armen, die tot zijn gemeente behoorden. Dit gebeurde op 1 november 1683. Zelf werd Verwel directeur van deze armenkas, maar er werden vijf leden der gemeente tot mededirecteuren gekozen, te weten: Gijsbert Doncker, Cornelis Dyvoort, Cornelis Block, Dirck Herberts en Gerrit Sickes 1). Zij allen zouden in 1684 ook de beheerders van het Hofje van Buytenwech worden.

De armenkas was letterlijk een kist. Er waren drie verschillende sleutels nodig om deze te kunnen openen. Deze sleutels werden aan drie verschillende personen gegeven, nl. aan pastoor Verwel, Gijsbert Doncker en Cornelis Dyvoort. Wilde men de kist openen dan moesten deze drie personen allen aanwezig zijn.

Van inkomsten en uitgaven moesten twee gelijkkluidende boeken worden bijgehouden, waarvan er een bij Verwel en zijn opvolgers en het andere bij een der twee overige sleutelbewaarders moest berusten.

Wanneer een der directeuren aftrad of overleed moest binnen zes weken een nieuwe directeur worden gekozen. De directeuren van de armenkas kwamen twee maal per jaar bijeen, in november en april. Dan werd de kist in het bijzijn van de drie sleutelbewaarders geopend. Het geld moest worden geteld en in beide boeken worden aangetekend.

1) Par.Arch.Gouda, Fondatie en Rente.-Boeck van de Arm-Bos en Ijsere Kist, waar in de authentieke aentijckeningen en namen gevonden worden van de directeurs van de Arme-Bos, alsmede de goederen en effecten aen de kerck en armbos toebehorende, blz.1-2; Redene der stelling van de Arm-Bos in de kerck. van mijn Heer Verwel den 1 november 1683.

Ook was er nog een ijzeren kist waarin de eigendomsbewijzen van de bezittingen van de armenkas werden bewaard. Deze kist moest tenminste eenmaal per jaar worden geopend. Daar het de katholieke kerk verboden was om bezittingen te hebben, stonden de eigendommen van de armenkas op naam van personen, die als "naamleners" optraden. Wie naamlener van enige bezittingen was, tekende een behoorlijk renversaal en deponeerde dit in de ijzeren kist.

Pastoor Verwel zorgde voor een vaste vergaderplaats en berggruimte voor armenkas en ijzeren kist. Hij schonk het "kamertie" of "deurganck" onder het oksaal van de kerk. Dit werd aan de ene zijde begrensd door het huis "De Tol" en aan de andere zijde door een deel van het huis "De leeuw zonder hoofd", dat wijlen pastoor De Swaen aan de gemeente had vermaakt 1).

Het bezit van de armenkas groeide door schenkingen snel, maar hierop gaan wij in verband met het eigenlijke doel van dit artikel, het Hofje van Buytenwech, niet in.

Wel dient opgemerkt te worden, dat in het najaar van 1683 ook in de parochie van pastoor Jacob Catz een armenkas werd opgericht. In december 1683 spreekt de apostolisch vikaris Johannes van Neercassel tegenover pastoor Catz zijn blijdschap erover uit, dat hij een "beurs" voor de katholieke armen heeft opgericht.

Van Neercassel stelt aan Catz voor dat het geld waarover zijn neef Doncker beschikt voor deze armenbeurs wordt bestemd 2).

Met neef Doncker is Nicolaas Doncker, heer van Oucoop, bedoeld. Deze was getrouwd met Regina van Neercassel, een volle nicht van de apostolisch vikaris 3). Zowel in de armenkas van "De Tol" als die van de parochie van pastoor Catz heeft de familie Doncker een niet onbelangrijke rol gespeeld 4).

1) Fondatie of Rente-boeck, blz. 1-2.

2) O.B.C., inv.nr. 609, Van Neercassel 3-12-1683 aan J. Catz. Overigens groeide het kapitaal van de armenkas van de parochie van pastoor Catz minder snel dan dat van "de Tol". In 1690 bedroeg het kapitaal f. 1.017,-; Par.Arch.Gouda, Fundatiën die Ign.Walvis gevonden heeft in 1689 en latere aantekeningen.

3) Regina van Neercassel was de dochter van Hendrik van Neercassel en Hendrika van Slingeland; Henderik was een broer van de apostolisch vikaris Johannes van Neercassel.

4) Bijlage I geeft een schematisch overzicht van de familie Doncker.

Het geld waarvan hier sprake is kwam uit de familie Van Erckel en leverde nogal moeilijkheden op. De grootmoeder van Nicolaas, Gijsbert en een nog te noemen Thomas Doncker was Agatha van Erckel. Zij was een zuster van de vader van de Delftse pastoor Nicolaas van Erckel en de Utrechtse advikaat mr. Henrick van Erckel. Agatha van Erckel was met een Thomas Doncker gehuwd. Mr. Henrick van Erckel was eind 1684 wel bereid zijn derde deel van het geld voor de armen van Gouda te bestemmen, zoals hij aan zijn achterneef Thomas Doncker schreef, maar wilde dit geld niet in een armenkas onderbrengen ¹⁾.

1) O.B.C., inv.nr. 612, Van Neercassel 13-10-1684 aan Juffr. Doncker (= Regina Doncker-van Neercassel).

III. DE EERSTE DIRECTEUREN VAN DE ARMENBEURS EN BEHEERDERS
VAN HET HOFJE VAN BUYTENWECH.

Daar de eerste mededirecteuren van pastoor Verwel in het beheren van de "Arm-Bos" straks de beheerders van het Hofje van Buytenwech blijken, willen wij kort bij hen stil blijven staan. Gijsbert Doncker werd te Gouda geboren uit het huwelijk van Dirck Doncker en Emerentiana Sloos ¹⁾. Dirck Doncker was advocaat te Gouda en wordt ook "sijde-laecke vercooper" genoemd ²⁾. Hij hield zich tevens bezig met de dichtkunst ³⁾. Gijsbert Doncker trouwde in januari 1656 met Lucia van Bolnes, afkomstig uit Gouda ⁴⁾. In 1674 wordt hij reeds rentenier genoemd ⁵⁾, hetgeen op een zekere welstand mag duiden. De familie Doncker vervulde een belangrijke rol in het katholieke leven van Gouda. Eind februari 1677 kwamen Dirck Doncker, de vader van Gijsbert, mr. Gerard Doncker, een broer van Dirck, notaris Nicolaas Straffintvelt, de vader van Cornelis Straffintvelt, pastoor te Polsbroek en Jan Alewijnsz van Hove met de burgemeesters van Gouda overeen om er zorg voor te dragen, dat jaarlijks zeventienhonderdenvijftig gulden aan recognitiegelden bij de katholieken zouden worden geïnd. ⁶⁾

- 1) Dirck Doncker, geb. Gouda, begr. Gouda St. Janskerk 6-4-1682, zoon van Thomas Doncker en Agatha van Erckel. Tr. 1e maal 1628 Emerentiana Gijsberts Sloos (+ na 1664), 2e maal 1668 Maria de Bruyn. De weduwe Maria Doncker-de Bruyn vermaakte bij testament 2-8-1690 aan de zoon van haar man, Gijsbert Doncker, goederen aan de Arm-Bos, waarvan Gijsbert 5-11-1691 de stukken in de "IJzeren kist" deponeerde. Maria werd 30-11-1690 in de St. Janskerk begraven. Fondatie of Rente-Boeck, blz. 11; Gem. Arch. Gouda, genealogische aantekeningen A.R.v.d. Putte; Register van begraven der St. Janskerk.
- 2) Jhr. mr. E.B.F.F. Wittert van Hoogland, Geschiedenis van het geslacht Wittert, 's-Gravenhage 1904, blz. 375.
- 3) O.A. Dirck Donckers, Klippel veerskens In den griel geworpen, Om by den Lezer, voor tijdverkorting, in 't bevalligst uyt te vinden. Trahit sva qyvemqve volvptas. Wapen van Gouda. Tot Gouda, Gedrukt bij Kornelis Dyvoort, Stads Drucker, op de Markt, in 't ABC. 1680. 164 blz. in 16 Exemplaar Goudse Librye nr. AW 810; voorts een aantal 'lijkgedichten'.
- 4) Ondertr. 16-12-1655. Lucia Bolnes, geb. Gouda, + Gouda vóór 1680, dochter van Paulus Cornelis Bolnes en Wijntje Gijsberts Verharst. Uit dit huwelijk tenminste vier kinderen: Paulus tr. 1683 Elisabeth Fieme, Dirck, Lisabeth, Wijndelina tr. 1682 Dirck Bick.
- 5) Gem. Arch. Gouda, Klein Familiegeld, 1674 III A, Coestraat fol. 100 recto.
- 6) Goudsche Kerkzaaken, 2e deel, 6e boek, blz. 96.

Een zoon van genoemde mr. Gerard Doncker was de priester Theodorus Doncker, die 1711-1731 pastoor op de Brouwersgracht te Amsterdam was.

Gijsbert Doncker voerde 1694-1706 ook de administratie van het Christina Gijsbertsdr. Hofje te Gouda als opvolger van zijn nicht, het klopje Helena Verharst. Gijsbert Doncker overleed in december 1706 ¹⁾.

Cornelis Adriaensz. Dyvoort werd in 1630 te Gouda geboren en trouwde 30 mei 1651 met Lucretia Pieters Rammaseijn ²⁾.

Verschillende kinderen werden uit dit huwelijk geboren en gedoopt in "de Tol" ³⁾. Bij de dood van zijn aanstaande schoonvader Pieter Rammaseijn kocht Dyvoort op 2 maart 1651 diens huis en drukkerij "in 't verguld ABC" in de Korte Groenendaal ⁴⁾. In dit pand oefende hij verschillende jaren het drukkersbedrijf uit. In 1665 kocht hij een pand op de Markt (Coestraat), genaamd " 't gulde Vlies". Op al de door Dyvoort uitgegeven drukwerken staat vermeld als uithangbord "in 't verguld ABC". Hij zal dus het uithangbord van dit pand " 't gulde Vlies" weggenomen en het uithangbord "in 't verguld ABC" uit de Korte Groenendaal daarvoor in de plaats gehangen hebben. In 1674 wordt hij als woonachtig met vrouw en kind in de Coestraat genoemd. Sedert 1664 vinden wij op al zijn drukwerken vermeld dat hij was: Stadsdrukker. Wanneer hij dat geworden is, vonden wij niet, maar reeds in 1663 werden hem opdrachten verleend, zoals blijkt uit de Stadsrekeningen van 19 juli 1653 ⁵⁾. Hij bleef Stadsdrukker tot het jaar 1698 ⁶⁾. Cornelis Dyvoort schijnt het drukkersvak op niet onvoordelige wijze te hebben uitgeoefend. Op 6 december 1697 koopt hij een huis genaamd "de Zalm" met erf, stellingen en een koetshuis. Hij overleed in september 1703 en werd op de 25ste van die maand in de St. Janskerk begraven ⁷⁾.

1) Gem.Arch.Gouda, Reg. van ontvangst v.d. impost op begraven te Gouda: begr. 9-12-1706 Dirck Doncker op de Oosthaven 30-0-0-.

2) Gem.Arch.Gouda, Huwelijksproclamatieboek, 154 vs; ondertr. 14-4-1651.

3) 5-2-1657 Johanna, 21-7-1662 Petrus, 13-2-1665 Margaretha.

4) Gem.Arch.Gouda, ' Eygenboek R.A. 354, fol. 9 vs.

5) Gem.Arch.Gouda, Stadsrekeningen 1653, III-F-1, fol. 375 vs.

6) Gem.Arch.Gouda, Kamerboek 1698, fol. 182.

7) Gem.Arch.Gouda, Register begrafenissen S.27, fol. 97. Een uitvoeriger artikel over Cornelis Dyvoort en zijn werken: Pater Dalmatius van Heel O.F.M., De Goudse Drukkers en hun uitgaven, Gouda 1953, dl.VI, blz.1-25.

Cornelis Thonisz. Block werd in 1634/35 te Gouda geboren als zoon van Thonis Jacobsz. Block en Celichen Cornelisdr. Baltus.¹⁾ Hij wordt "backer en coorncooper" te Gouda genoemd. In de jaren 1668-1681 is hij verschillende malen overman van het bakkers-gilde²⁾. In 1654 trouwde hij Catharina Thonisd. Trist, afkomstig uit Gouda³⁾. Uit dit huwelijk werd Johannes Block, de latere pastoor van de oud-katholieke parochie te Eikenduinen, geboren⁴⁾. Ook Cornelis Thonisz. Block moet zeer vermogend genoemd worden⁵⁾. Na zijn overlijden in 1719 droeg zijn zoon Johannes Block in 1722 een huis aan de Oostzijde van de Gouwe uit de nalatenschap van zijn vader over aan Dirk van Brenen, één van de toenmalige directeuren van de armenkas⁶⁾.

Ook Dirck Herberts behoorde tot de zeer vermogende leden van de parochie "de Tol". Hij werd op 17 februari 1638 te Gouda geboren als zoon van Herman Herberts en Catharina Westerhout⁷⁾. Hij trouwde in 1665 met Agatha Doncker, een zuster van Gijsbert Doncker, eveneens directeur van de "Arm-Bos"⁸⁾. Evenals zijn zwager Gijsbert Doncker wordt Dirck Herberts reeds in 1674 rentenier genoemd⁹⁾. Uit het huwelijk Herberts-Doncker werden drie kinderen geboren.¹⁰⁾ Dirck Herberts overleed op 8 september 1706 te Gouda¹¹⁾.

- 1) Thonis Jacobsz. Block tr. 22-11-1622 met de Goudse molenaarsdochter Celichen (Cecilia) Cornelisdr. Baltus. Beiden verklaarden 20-4-1645 (nots. Straffintvelt) 45 jaar oud te zijn.
- 2) In de jaren 1668, 1669, 1674, 1680 en 1681.
- 3) Testament 21-2-1655 bij nots. Straffintvelt.
- 4) Johannes Block 1695-1698 kapelaan te Rotterdam (H.H. Laurentius en Maria Magdalena). 1698-1703 te Gouda (H. Johannes de Doper), 1703-+1746 pastoor te Eikenduinen.
- 5) G.A.C. Block, Een merkwaardig Gouwenaar in de 18e eeuw, Bijdr. Oudheidkundige Kring "Die Goude" 1943, blz. 41-49. Dit artikel handelt over Cornelis Block en zijn zoon Johannes Block en geeft een uitvoerige beschrijving van de bezittingen van Cornelis Block.
- 6) Par. Arch. Gouda, inv. nr. 216, akte 27-11-1722.
- 7) Herman Herberts wordt in 1640 brouwer in "de Hondt" genoemd en overleed vóór 1651.
- 8) Gem. Arch. Gouda, DTB 54, f. 23, ondertr. 11-1-1665, tr. voor schepenen 27-1-1665; S.H.v.d.Kraats, genealogische aantekeningen, nr. 67, Herberts. Agatha Herberts-Doncker overleed 7-11-1717.
- 9) Kohier familieged 1674.
- 10) Herman, Katharina tr. 5-8-1692 Cornelis Verhoef, Emerentia tr. 6-10-1730 Hendrik Schouten.
- 11) Gem. Arch. Gouda, Geardersboek.

Gerrits Sickes (of Siccus) was afkomstig uit Franeker en werd aldaar in 1626 geboren als zoon van Sicke Gerrits en Jeltie Barnardus. Hij trouwde te Gouda in 1650 met Maria Reyers van Oye (of Oijen) ¹⁾. Uit dit huwelijk werd een dochter Cornelia geboren, die klopje werd. Zij overleed eerder dan haar ouders. Gerrits Sickes wordt in zijn testament van 30 november 1689 boekverkoper en poorter van Gouda genoemd. Hij vermaakte al zijn bezittingen, op een legaat voor zijn dienstbode Pietronelle van Diemen na, aan de "Arm-Bos". De waarde van dit bezit bedroeg twaalfduizend gulden ²⁾. Hij overleed op 10 december 1690.

- 1) Gem.Arch.Gouda, Huwelijks Proclamatieboek 1620-1690, fol. 153 vs.
- 2) Par.Arch.Gouda, test.30-12-1689; Fondatie of Rente-Boeck, test.22-2-1684 en 25-9-1689; Pater Dalmatius van Heel O.F.M., De Goudse Drukkers en hun uitgaven, Gouda 1953, dl.VI, blz. 26, geeft er een kort artikel over Gerrit Sickes.

IV. DE VOORGESCHIEDENIS VAN HET HOFJE VAN BUYTENWECH.

Op 8 december 1614 richtte Elisabeth Buytenwech ¹⁾, weduwe van Jhr. Christiaan van Grijskercken een request aan de burgemeesters, schepenen en gemeene vroedschappen van de stad Gouda, omdat zij enige huisjes voor arme weduwen en andere personen wilde inrichten. Uit "seeckere consideratiën" koos zij daarvoor de stad Gouda uit. Ook bestemde zij jaarlijks drie honderd guldens voor alimentatie van de inwonsters. Aan het Stadsbestuur werd bescherming gevraagd alsook vrijdom van alle burgerlijke lasten en stadsaccijnzen. Waarschijnlijk is hierbij niet zonder invloed geweest het advies van haar broer Mr. Hendrik Buytenwech ²⁾, een inwoner van Gouda, die haar ook behulpzaam is geweest met het kopen van enkele vervallen huisjes en de daarbij gelegen blekerij, zoals uit het request blijkt. Voorts deelt zij mede van plan te zijn in de komende jaren op haar kosten vijftien huisjes te laten bouwen. Haar naaste bloedverwanten zullen ten eeuwigden dage bij het openvallen van plaatsen andere personen daarin plaatsen en de van haar ontvangen fundaties uitdelen ³⁾. Het hofje bevond zich aan de Raam; de achterzijde van het hofje was aan de Nobelstraat. Het werd in 1961 helaas wegens bouwvaligheid afgebroken en was het schilderachtigste hofje dat Gouda bezat.

Na de dood van Elisabeth Buytenwech zal het beheer van het hofje overgegaan zijn op haar neef Jan de Bruyn van Buytenwech, een zoon van haar broer Jan Gerrit Buytenwech ⁴⁾. Hij wordt in 1629 al regent genoemd ⁵⁾.

- 1) Elisabeth Buytenwech, geb. Leiden, + Utrecht 28-6-1616, dr. van Gerrit Beuckelsz. Buytenwech. Tr. Leiden 22-4-1588 Jhr, Christiaan Symon van n Grypkercken (+ vóór 8-12-1614).
- 2) Mr. Hendrik Buytenwech, geb. Leiden, + Gouda 1615, begr. 4/18-10-1615 in de St. Janskerk. Tr. Geertruydt Korver, woonde reeds in 1601 te Gouda.
- 3) Van Heel, Het Hofje van Buytenwech te Gouda, blz. 39-44, waaraan de gegevens omtrent Elisabeth Buytenwech en Jan de Bruyn van Buytenwech zijn ontleend; blz. 40-41 geven het gehele request.
- 4) Jan de Bruyn van Buytenwech, geb. Leiden vóór 1581, + Nieuwkoop 23-6-1657, zoon van Jan Gerrit Beuckelsz. Buytenwech en Elisabeth Jacobs van Swieten. Tr. Haarlem 1608 (Maria) Cornelia van Duyvelandt van Rhoon (+ 1657). Alles wijst er op dat dit echtpaar kinderloos is overleden.
- 5) Gem. Arch. Gouda, Vroetschapboek 31-12-1629, fol. 201 r.

Overigens is dit wel aannemelijk omdat, zoals uit de verdere geschiedenis blijkt, het bestuur van het hofje in handen van bloedverwanten van Elisabeth van Buytenwech is gebleven ¹⁾.

Jhr. Jan de Bruyn van Buytenwech was de katholieke godsdienst trouw gebleven, evenals de overige leden van zijn geslacht. Omstreeks 1617 kocht hij de "Hooge Heerlijkheid van Nieuwkoop, Noorden en Achttienhoven", waar hij een huis bouwde, dat een plaats van samenkomst van katholieken was. In 1644 werd hij hoogheemraad van Rijnland. Kort hiervoor stichtte hij het Hofje van Nieuwkoop in Den Haag aan het Westeinde, dat in 1661 gereed kwam en een ton gouds kostte ²⁾.

Het Hofje van Buytenwech telde in 1657 volgens het testament van Jan de Bruyn van Buytenwech twintig huisjes. Dit betekent dat er tijdens zijn regentschap vijf huisjes zijn bijgebouwd, want in het request van Elisabeth Buytenwech is slechts sprake van vijftien huisjes. In zijn testament is ook sprake van uitdeling van brood, boter, kaas, vlees, turf "ende anders soo alst nutst ende oirbaerlijcxt wesen sal" aan degenen, die de huisjes bewonen ³⁾.

Het hofje bestond uit een ruim erf, omringd door twintig huisjes, die elk een kamer en een kleine keuken bevatten. Het hofje was aan de zuidzijde door een blinde muur afgesloten; een poortje aan de zijde van de stad was er de ingang van. Aan de straatzijde hadden de huisjes geen vensters, maar wel achterdeuren. Dit laatste is bij hofjes een grote uitzondering. De ramen, welke op de binnenplaats uitzagen, hadden achttiende eeuwse vensters toen het hofje werd afgebroken ⁴⁾.

In het testament van Jan de Bruyn van Buytenwech wordt niet duidelijk aangegeven wie na hem het beheer over het hofje zouden voeren.

- 1) Par.Arch.Gouda "Boeckie van Buytenwegen Erf", blz. 1, inv.nr.155, Charles de la Torre 7-1-1713 aan Guilielmus Wannaer, akte 17-1-1713.
- 2) Van Heel, blz. 43.
- 3) Van Heel, blz. 44, test. 16-6-1657, Nots. Johan Havelaar te 's-Gravenhage.
- 4) Van Heel, blz. 39, ontleend aan Jhr..Mr.D.P.M. Graswinckel, een studie over de Nederlandse Hofjes, Heemschutserie, deel 28, Amsterdam 1943, blz. 82-84. Deze schrijft ten onrechte over kruiskozijnen.

Daar alles er op wijst dat Jan de Bruyn van Buytenwech kinderloos is overleden, zal het beheer overgegaan zijn op de kleinkinderen van zijn broer Mr. Gerard Buytenwech ¹⁾. Deze had uit zijn huwelijk met Hester Ramp een dochter Machteld Buytenwech, die ongehuwd vóór 20 februari 1682 is overleden. Uit zijn tweede huwelijk met Cornelia Cool uit Dordrecht had hij een dochter Cornelia Buytenwech, die in 1635 trouwde met Albert (Aelbrecht) van Wassenaer van Duyvenvoorde, Heer van Alkemade. Deze echtelieden overleden reeds vóór hun oom Jan de Bruyn van Buytenwech. Uit hun huwelijk werden drie kinderen geboren, Jhr. Gerard van Wassenaer van Duyvenvoorde (+ na 16-6-1657), Odilia van Wassenaer (+ 9-4-1672), die in 1658 trouwde met Elbert van Isendoorn à Blois ²⁾ en Philippina Maria van Wassenaer, die in 1682 trouwde met Philips Jacob (de la Torre) van Spangen ³⁾. Het is vrij aannemelijk dat het beheer over het hofje van Buytenwech op dezelfde personen is overgegaan als bij het hofje van Nieuwkoop te Den Haag. Daar worden als eerste regenten genoemd Mr. Gerard van Wassenaer, Elbert van Isendoorn à Blois en Philips Jacob van Spangen ⁴⁾. Dit te meer gezien de situatie in 1684.

- 1) Mr. Gerard Buytenwech, geb. 1574, + 1639, zoon van Gerrit Beuckelsz. Buytenwech en Elisabeth van Swieten. Tr. 1. Hester Ramp, 2. Cornelia Cool.
- 2) Elbert van Isendoorn à Blois, Heer van Cannenburgh en Stockum, geb. 17-4-1601, + 10-9-1680, zoon van Maarten van Isendoorn, Heer van den Cannenburch en Stockum en Anna van Voorst, Dijkgraaf van de Veluwe 1642-1675, tr. 1658 Odilia van Wassenaer, huwelijksvoorwaarden 9-4-1658. Hij was weduwnaar van Maria Hadewig van Essen tot Swanenburg. Zie voor de Van Wassenaers ook: Bijleveld, De Van Wassenaers van Warmond en hunne kerk, Haarlemsche Bijdragen, dl. 59, blz. 177-179.
- 3) Philips Jacob (de la Torre) van Spangen, Heer van Spangen en Baudries, geb. Utrecht 30-10-1638, + 29-9-1685 Leiden, zoon van Cornelis, Heer van Spangen en Baudries, en Henrica van Brakell. Tr. Leiden 18-2-1662 Philippina Maria van Wassenaer, Vrouwe van Nieuwkoop, Noorden en Acht-tienhoven, + 10-3-1673, begr. Leiden. Uit dit huwelijk werden negen kinderen geboren, o.a. Maria Cornelia van Spangen. Na de dood van Philippina Maria van Wassenaer hertr. Philips Jacob van Spangen 16-8-1677 Margaretha Helena de la Torre, Vrouwe van Toll en in Middelharnis, ged. 's-Gravenhage 6-8-1631, + Leiden 17-3-1680, dr. van Francois de la Torre, Heer van Valckenisse en Maria van Poelgeest.
- 4) H.M. Mensonides, Johan de Bruyn van Buytenwech en het Hofje van Nieuwkoop, Die Haghe, 1963, blz. 104, bijlage 9.

In dat jaar worden als regenten van het Hofje van Buytenwech genoemd N.N. van Isendoorn, heer van Cannenburgh, Philips Jacob van Spangen, wiens vrouw Philippina Maria op 10 maart 1673 was overleden en voorts nog mr. Andries van Strijen ¹⁾. De genoemde Van Isendoorn kan niet Elbert van Isendoorn à Blois zijn, aangezien deze in 1680 was overleden. Vermoedelijk betreft het hier Jan Hendrik van Isendoorn, heer van Cannenburgh, de zoon van Elbert en zijn vrouw Odilia van Wassenaer ²⁾. Overigens verdwijnen de Van Isendoorns als regenten van het Hofje van Buytenwech en treden als zodanig op de duur alleen de afstammelingen van het echtpaar Spangen - Van Wassenaer op. Ook de broer van Odilia en Philippina, mr. Gerard van Wassenaer, is reeds in 1678 overleden ³⁾. Ook zijn nazaten komen in het beheer van het hofje niet meer voor.

De familierelatie van mr. Andries van Strijen ⁴⁾ tot de familie Buytenwech is onduidelijk en heeft vermoedelijk ook niet bestaan. Mr. Andries van Strijen wordt in het beheer van het hofje van Nieuwkoop te Den Haag voor het eerst genoemd in akten van 6 mei en 17 juni 1681 tezamen met Philips Jacob van Spangen als regent van het hofje; Van Isendoorn was toen inmiddels overleden.

- 1) Par.Arch.Gouda, Boeckie van Buytenwegen Erff blz. 1, Bijlage II geeft een schematisch overzicht van de familie Buytenwech en haar afstammelingen.
- 2) Nederlands Adelsboek 1914, Jan Hendrik van Isendoorn, Heer van Cannenburgh, geb.13-10-1666, + 30-6-1703, zoon van Elbert van Isendoorn en Odilia van Wassenaer. Tr.15-5-1693 Margaretha van Reede tot Amerongen, geb.Utrecht 8-7-1667, + 31-5-1726.
- 3) Mr. Gerard, Baron van Wassenaer, geb. Leiden 1638, 27-2-1649 ingeschr.als student te Leiden, + 28-3-1678, begr.Leiden. Tr. 1e 8-8-1669 Anna Maria van Oostrum (19-1-1671), dr. van Jan van Oostrum en Maria de Wael; 2e Bernardina Margreet van Roesfelt (+ 1681), dr. van Johan van Roesfelt, Heer van Heyen en Doyenweert, en Wilhelmina van Bronckhorst.
- 4) Mr.Andries van Strijen, geb. 's-Gravenhage 3-8-1616, + 7-10-1687, zoon van mr. Quirijn van Strijen en Lyda van Meerkercken. Ongehuwd secretaris van van het Hof van Holland en West-Friesland. De enige connectie met Gouda van deze Andries van Strijen was - voorzover wij hebben kunnen nagaan - dat zijn broeders'zoon mr. Hugo van Strijen 1677-1710 vroedschap, 1678-1689 schepen en 1690-1700 burgemeester van Gouda was.

Mensonides zegt met nadruk dat hij niet verwant is aan de drie oorspronkelijke regenten, maar dat hij vermoedelijk als gemachtigde, hetzij voor de Van Wassenaers, hetzij voor de Van Isendoorns is opgetreden ¹⁾.

Volgens Vorsterman van Oyen echter in zijn Stam- en Wapenboek van Aanzienlijke Nederlandsche Familiën zouden Johan van Heemskerck, burgemeester van Leiden en diens tweede vrouw Elsje Sijmonssdr, van Buytenwech de betovergrootouders van Andries van Strijen zijn. Hun dochter Maria van Heemskerck trouwde in 1516 te Leiden met Jan Jansz. van Strijen, geboren te Gorinchem omstreeks 1490, schepen van die stad en overleden in 1536. Zij zouden dan de overgrootouders van Andries van Strijen zijn. Dit is echter onjuist, zoals Van Strij de Regt heeft aangetoond ²⁾.

De overgrootouders van mr. Andries van Strijen waren Quirijn Claes Garbrantsz. (door Vorsterman ten onrechte Van Strijen genoemd) en Geertruydt Jan Heijndricxdr. Zij maakten te Leiden op 8 februari 1546 huwelijkse voorwaarden. De vrouw was toen weduwe van Adriaan Jansz. van Strijen. Vermoedelijk is de zoon van Quirijn Claes Garbrantsz. en Geertruydt Jan Heijndricxdr., mr. Adriaan Quirijnsz. (grootvader van mr. Andries van Strijen) zich Adriaan Quirijnsz. van Strijen gaan noemen naar de eerste man van zijn moeder ³⁾.

Een relatie met de familie Buytenwech zou de volgende mogelijkheid nog hebben kunnen zijn. Een broer van Adriaan Jansz. van Strijen, de eerste man van Geertruydt Jan Heijndricxsdr. was Jonge Jan Jansz. van Strijen. Deze Jan Jansz. van Strijen maakte 26 april 1553 te Leiden huwelijkse voorwaarden met Marie Jan Reijersdr. Dit echtpaar wordt door Vorsterman, zoals reeds gezegd is, ten onrechte als overgrootouders van mr. Andries van Strijen genoemd.

1) H.M. Mensonides, blz. 99-100, 104, bijlage 9.

2) Mr. B.L. van Strij de Regt, de Oudste generatie van het geslacht van Strijen, Ons Voorgeslacht 1979, 34e jrg., nr. 285, blz. 262-265.

3) Van Strij de Regt, blz. 265.

Opmerkelijk is dat in de huwelijksvoorwaarden van 1533 noch Marie Jan Reijersdr., noch haar vader en broers Van Heemskerck worden genoemd, zoals Vorsterman van Oyen doet. De moeder van Marie wordt in deze akte niet genoemd ¹⁾. Volgens Vorsterman was zij Elsje Symons van Buytenwech. Van Strij de Regt wees mij op een artikel van Van der Meer "Rondom het gezin van Jan Reijer Dirckxz. (van Heemskerck)". Van der Meer betwijfelt echter zeer sterk of Elsje Symons van Buytenwech de moeder van Marie was, omdat de naam Buytenwech vóór 1600 in de genealogie van Jan Reijer Dirckxz. (van Heemskerck) niet voorkomt ²⁾.

Overigens waren Philips Jacob van Spangen en de apostolisch vikaris Johannes van Neercassel geen onbekenden van elkaar. Als Van Spangen in 1677 hertrouwt met Margaretha Helena de la Torre verleent Van Neercassel dispensatie voor dit huwelijk ³⁾. Bij het overlijden van Van Spangen in 1685 betuigt Van Neercassel zijn medeleven aan schoonzoon Charles de la Torre en zegt een trouw medehelper en vriend verloren te hebben ⁴⁾.

- 1) Vriendelijke mededelingen van mr.B.L. van Strij de Regt.
- 2) Mr.O.A. van der Meer, Rondom het gezin van Jan Reyer Dirckxz. (van Heemskerck), De Nederlandsche Leeuw, 1961, blz. 286-321.
- 3) O.B.C., inv.nr. 605, Van Neercassel 18-7-1677 aan Van Spangen.
- 4) O.B.C., inv.nr. 611, Van Neercassel 2-11-1685 aan De la Torre.

V. BEHEER VAN HET HOFJE VAN BUYTENWECH DOOR DE DIRECTEUREN
VAN DE "ARM-BOS" VAN "DE TOL".

De eerste bladzijde van het "Boeckie van Buytenwegen Erff" geeft de volgende mededeling:

"Aanvaerdinge van het erf van Buytewech bij mijn Heer Verwel. Op den 20 junij 1684, soo hebbe de WelEd. heere Regenten P.B. van Spangen, ende Mr. Andries van Strijen, soo voor hun selven als vervangende de hoochEd. gebooren heer N.N. IJsendoren heer van Cannenburgh etc. haer mede Regent van 't erf of hofje van Juffrou Buytewech zal tot Gouda, geautoriseert en volmachtigh gemaect de Heer Sebastiaen Verwel, weertlijck priester tot Gouda, voorts ofte wel sijn nakomelinge de plaets als wereltlijck priester van hem successievelijck bedienende, en dat met soo danigen macht en autoritijt, dat hij ofte des selfs nakomelinge de ledige plaetsen van de afgestorven persoonen wederom sal meugen subpleeren, de quaetwilligen en ongehoorsamen daer uyt en anderen in der selver plaets te setten, ende alle te doen met soodanigen maght en autoriteit als ijmant soude kunnen hebben ende gebruycken, en op dat te gerustiger en met meerder ontsach de quaetaardigen (op het selve erf woonende) in toom soude werden gehouden, soo heeft de gemelde heer Verwel vijf weereltlijke manspersoonen uyt syn gemeente tot adiuncte genomen, die welcke wegens hem, de directie van het voors. erf sullen hebben, zijnde tot dien eynden hier onder genomineert als eerstelijck

de Heer Sebastiaen Verwel

Gijsbert Doncker

Cornelis Dijvoort (obiit den 21 septem. 1703) ¹⁾

Cornelis Blok

Dirck Herberts

Gerard Sickes (obit den 10 decemb. 1690) ¹⁾

Willem Priem, gesurrogeert in de plaats van Gerard Sickes

Jacobus Pouw, gesurrogeert in de plaats van Cornelis Dijvoort".

1) in later handschrift bijgeschreven.

Uit deze akte blijkt dus dat de regenten van het hofje in juni 1684 Jan Hendrik van Isendoorn à Blois en vermoedelijk Philips Jacobs van Spangen, weduwnaar van Philippina Maria van Wassenaer, en mr. Andries van Strijen waren. Voorts blijken de beheerders van het hofje dezelfde te zijn als de directeuren van de "Arm-Bos" van "de Tol". Daar deze armenkas met die van de parochie van de H. Johannes de Doper de eerste vorm van georganiseerde katholieke armenzorg te Gouda was, is het niet onaannemelijk dat de regenten van het hofje reeds een jaar na de oprichting van de armenkas van "de Tol" aan haar directeuren de zorg voor het katholieke hofje van Buytenwech overdroegen. "De Tol" lag van de twee seculiere staties aan de Gouwe het dichtst bij het hofje.

Hoewel het "Boeckie van Buytenwegen Erff" verder geen namen van nieuwe beheerders van het hofje geeft, meen ik ervan te mogen uitgaan dat ook later de beheerders van het hofje dezelfde als de directeuren van de "Arm-Bos" zijn geweest. Dit klopt wat betreft Willem Priem. Ook in 1713 zijn de beheerders van het hofje ook directeuren van de "Arm-Bos". Alleen Jacobus Pouw wordt niet als directeur van de "Arm-Bos" in het register van deze instelling genoemd.

Willem Priem werd 1 augustus 1692 directeur van de "Arm-Bos"¹⁾. Op die datum zal hij ook tot beheerder van het hofje zijn aangesteld als opvolger van de 10 december 1690 overleden Gerard Sickes. Jacobus Pouw volgde in 1703 Cornelis Dyvoort op²⁾.

1) Fondatie- en Rente-Boeck, blz. 3

Willem Priem, begr. 9-6-1707 (Gaardersboek).

2) Jacobus Cornelis Pouw, ged. Gouda ("de Tol") 9-5-1648, begr. Gouda 28-8-1716, zoon van Cornelis Jacobs Pouw en Engelgen Jacoba Verriijn. Deze ouders tr. 9-7-1645. Cornelis Jacobs Pouw was toen weduwnaar van Annitgen Matheusdr. uit Amsterdam met wie hij tr. 14-8-1639. Jacobus Pouw wordt in 1680 koopman genoemd. Hij woonde, ongehuwd, met zijn zuster Catharina Pouw (ged. 27-10-1649, + 8-1-1695). In 1715 woont hij op de Turfmarkt. Catharina Pouw was klopje en legateert aan de "Arm.Bos" 200 gulden.

Tot 1713 zijn voorts nog directeuren van de "Arm-Bos" en daarvoor beheerders van het hofje van Buytenwech geweest: Jacobus Verriijn ¹⁾, Gerrit Vermeulen ²⁾, Jan Abel, bijgenaamd De Oude ³⁾, Arijs Swem ⁴⁾ en pastoor Guilielmus Wannaer ⁵⁾.

Als in 1702 de apostolisch vikaris Petrus Codde door Rome wordt gesuspendeerd en Theodorus de Cock als zijn opvolger wordt aangesteld, kiezen pastoor Verwel en zijn gemeente de zijde van Codde en het kapittel van Utrecht. In september 1702 schreven vijfendertig vooraanstaande leken een brief van paus Clemens XI, waarin zij om de terugkeer van Codde uit Rome en herstel in zijn ambt vroegen ⁶⁾. Een bijna gelijke brief schreven zij aan de kardinalen van de Commissie betreffende de Hollandsche Zending ⁷⁾.

- 1) Jacobus Verriijn. In 1674 heeft een Jacobus Verriijn een plateelwinkel op de Oosthaven (Kohier familiegeld 1674), in 1715 woont hij kennelijk als een vermogend man op de Oosthaven (Kohier familiegeld 1715) en heeft hij een koets met een paard. Begr. 15-11-1741 (Gaardersboek).
- 2) Gerrit Vermeulen: overman van het manufacturiersgilde 1698-1716. Hij dreef een stoffenwinkel op de Nieuwe Haven (Kohier familiegeld 1715).
- 3) Jan Abel, bijgenaamd De Oude, afk. uit Hartvelt uit Munsterland, begr. 28-4-1727 (Gaardersboek). Tr. 3-9-1675 voor de schepenen Jannitje Jacobs Verhey uit Gouda. Uit hun huwelijk werden geboren Maria Abel, die Klopje werd, en Jan Abel, genaamd De Jonge, die tr. 26-9-1707 Catharina Backers. Jan Abel de Oude was raffinaeur op de Westhaven (Kohier familiegeld 1715).
- 4) Arijs Swem, zoon van Goris Swem, lijndraaier, en Huybertje Swem (sic!). (Gem. Arch. Gouda N.A. nr. 152, fol. 113, 1-5-1656, nr. 151, fol. 456 vs. 19-9-1652). Hij was een broer van het klopje Jannichje Goris Swem en de weldoenster der parochie, Neeltje van Granaten-Swem (+ 5-3-1736). Arijs Swem was kleingarens spinner op het Vogelenzang (Kohier familiegeld 1715). Begr. 7-10-1716 (Gaardersboek).
- 5) Guilielmus Wannaer, geb. Leiden + 1675, + Montfoort 8-9-1729. Te Leiden waren in die tijd twee families Wannaer, Willem Wannaer tr. 25-4-1671 Clara van den Berch/Berg en Anthony Wannaer tr. 5-4-1675 Christina Elingh. Onder de gedoopte kinderen komt Guilielmus of Willem niet voor. (vriendelijke mededeling van drs. B.N. Leverland van het gemeentearchief). Hij studeerde filosofie en theologie te Leuven, verbleef 1696-1700 in het college Alticollense van het aartsbisdom Utrecht, in 1700 priester gewijd. 1700-1714 kapelaan bij Verwel. Hoewel de apostolisch vikaris Gerhardus Potcamp hem 15-12-1705 tot opvolger van Verwel had benoemd, werd hij pas 15-4-1714 pastoor omdat Verwel zijn ambt niet wilde neerleggen. Tot 1721 pastoor van "de Tol", om ernstige redenen ontslagen. Rooms-Katholiek geworden en 1722-1723 pastoor te Montfoort.
- 6) N. Broederssen, Tractatus Historicus I, Delft 1729, blz. 372-375; (Dupac de Bellegarde) Recueil de divers temoignages, Utrecht 1763, blz. 62-63. De Bellegarde geeft op blz. 64-65 nog een tweede brief aan de paus; ondertekend door 28 leken, waaronder de vier Gouwenaars.
- 7) N. Broederssen, blz. 375; Dupac de Bellegarde, blz. 63.

Onder de ondertekenaars bevonden zich de beheerder van het hofje Gijsbert Doncker, de latere beheerder Jacobus Verriijn, en Herman Herberts, zoon van de beheerder Dirck Herberts. De verwantschap van Gijsbert Doncker en Herman Herberts met de voorvechter voor de rechten van de kerk van Utrecht, Johan Christiaan van Erckel zal hieraan wel niet vreemd zijn. In 1688 kregen de beheerders van het hofje hun eigen vergaderruimte op het hofje, daar huisje nr. 11 tot regentenkamer werd ingericht. De bewoonster Machelis Fredericx, die dit huisje sedert 1678 bewoonde, moest in dat jaar naar je nr. 10 verhuizen ¹⁾.

Van Heel geeft een reglement met bepalingen voor de bewoonsters van het hofje ²⁾. Dit reglement moet van na 1688 zijn, want het vermeldt in artikel II dat de bewoonsters eenmaal per jaar voor de regenten moeten verschijnen, wanneer deze op het "Erf" vergaderen. Daar het bij Cornelis Dyvoort gedrukt is, zal het van vóór 1703, het jaar waarin Dyvoort stierf, moeten zijn. Van Heel wist toen niet dat het hier om een van de beheerders van het hofje ging bij wie dit reglement werd gedrukt.

We nemen dit reglement gaarne van Van Heel over.

Ordre en Reglement.

Waer naer de Gebeneficeerde Inwoonders der Fundatie van de Ed. Heer Johan de Bruyn van Buytewech ³⁾, in sijn leven Heer van Nieukoop, & staende binnen de Stadt GOUDA op den Raem in 't Klooster, haer sullen hebben te regulieren.

I.

Erstelijck sal van nu voortaan niemándt het Benefitie van de gemelte Fundatie genieten/nochte daer toe worden geadmitteert/ als wesende Persoonen staende ter goeder name en fame/buyten alle opspraeck/hebbende eenen bequamen Ouderdom.

- 1) Par.Arch.Gouda, "Boeckie van Buytenwegen Erff", lijsten van bewoonsters der huisjes.
- 2) Van Heel, blz. 46-47.
- 3) Het komt nogal eens voor dat Johan de Bruyn van Buytenwech de stichter van het hofje wordt genoemd. Zie b.v. ook I.W.(alvis). Beschrijving der stad Gouda, 1714, D1.I, blz. 212.

II

Alle Gebeneficeerden sullen alle jaren op den Eersten Verjaerdagh naer Nieuwe Jaer/ ten dagen als de Regenten vergadert zijn/ op 't voornoemde Erf/ haer moeten voor de gemelte Regenten vertoonen.

III

Sullen mede gehouden zijn derselve Regenten behoorlijck te respecteren/ misgaders alle hare Mede-inwoonders in alle minnelijckheit en vrientdschap bejegenen/ niemandt van de selve te injurieren t'zij met woorden ofte wercken/ op pene van aanstonds uyt hare Wooninge/ en van het Erve geset te worden; alles tot discretie van de nœrgemelte Regenten.

IV

Elck in t' bysonder is gehouden hare Wooninge behoorlijck schoon te houden/ alle binne-glasen te repareren en onderhouden/ als mede de Straet en Tuyntje (soo verre yders gedeelte is streckende) van gras en onkruyt te supveren.

V

Niemandt sal sich vervorderen in sieckte/ sterven ofte leven/ van hunne Mede-inwoonders iets te halen/ nochte doen halen/ uyt iemants Wooningen/ het Erf toebehoorende/ op pene als vooren.

VI

Alle Bewoonders van het selve Erf/ worden wel stricktelyck belast/ goede sorge voor haer vuyr en licht te dragen/ om alle perickel van brandt voor te komen.

VII

De gene die gestelt is/ ofte hier nae gestelt sal worden/ tot het openen en sluyten van de Poort/ sal gehouden wesen dese ordre stricktelyck te observeren/ dat is/ die te sluyten het geheele jaer deur des avonts ten tien uren/ ende wederom des morgens te openen naer de gelegenheyt des jaers vereyst.

Niemant sal vermogen iets te doen/nochte in t'werck te stellen/
het gene strecken soude tot nadeel van t'voorgenoemde Erf: of
sulks by een ander wierde gedaen/ sullen alle de gene die daer
van kennisse hebben/ gehouden zijn t'selve aen de Regenten be-
kent te maecken/ op gelijke pene.

IX

Alle de Gebeneficeerde/ sullen gehouden wesen dit Reglement in
allen deelen volkomentlijk naer te komen/ ende yder point van
dien stricktelyck te onderhouden: Ende sullen de Contraventeurs
van dien/ aenstonts van t'meergemelte Erf moeten vertrecken/
ende het Beneficie van dien derven/ sonder eenige conniventie.
Alles tot welstant van de goede ende ter straffe van de quade.

TER GOUDA

Gedruckt by Cornelis Dyvoort,
Stadts Drucker, op de Markt,
by t'Stadthuys, in t'verguld
A.B.C.

VI. HET BEHEER OVER HET HOFJE WORDT AAN DE FRANCISCANEN OVERGEDRAGEN.

In de jaren 1709-1713 werd de parochie van "de Tol" geteisterd door twisten tussen de al enigszins demente pastoor Verwel en zijn zuster, de geestelijke weduwe Catharina Asselbergs-Verwel enerzijds en kapelaan Wannaer anderzijds. De parochie werd door deze twisten in twee kampen verdeeld. In 1705 had pastoor Verwel aan de apostolisch vikaris Gerhardus Potcamp te kennen gegeven de bediening der parochie te willen neerleggen. Potcamp benoemde Wannaer tot pastoor, maar Verwel kwam op zijn beslissing terug ¹⁾. De spanningen en verdeeldheid binnen de parochie vonden haar hoogtepunt in 1712 en 1713. Vermoedelijk is dit de reden geweest waarom Jacobus Verrijn en Gerrit Vermeulen tussen mei 1712 en januari 1713 de Clerezie hebben verlaten en daarmee hun functie van directeur van de "Arm-Bos" en beheerder van het Hofje van Buytenwech hebben neergelegd ²⁾. Het is niet onmogelijk, dat Cornelis Block in dezelfde periode ook zijn functies heeft neergelegd, maar hij verliet de Clerezie niet ³⁾. Eind 1712 zal Wannaer, die toen het pastoraat eigenlijk al had overgenomen, Verwel ook als directeur van de "Arm-Bos" en als beheerder van het hofje opgevolgd hebben.

In januari 1713 worden als beheerders Wilhelmus Wannaer, Jan Abel De Oude en Arij Swem genoemd. Op 2 januari 1713 verzochten zij aan Charles de la Torre van het beheer over het hofje ontslagen te mogen worden ⁴⁾.

- 1) O.B.C., inv.nr. 693, benoeming van G. Wannaer tot pastoor door G. Potcamp, 15-12-1705.
- 2) Fondatie- en Rente-Boeck, blz. 3 vs. vermeldt dat zij "omtrent 1713 de Clerezie hebben verlaten; Par.Arch.Gouda, inv.nr. 230, akte 3-5-1712 vermeldt als directeuren van de "Arm-Bos" Cornelis Block, Jan Abel De Oude, Arij Swem, Gerrit Vermeulen en Jacobus Verrijn; inv.nr. 155, akte 17-1-1713 vermeldt alleen pastoor Wannaer, Jan Abel en Arij Swem als directeuren.
- 3) Hij laat bij zijn overlijden in 1719 aan de armenkas van "de Tol" een huis aan de Oostzijde van de Gouwe na.
- 4) Par.Arch.Gouda, inv.nr. 155, akte 17-1-1713 vermeldt dit.

Charles de la Torre¹⁾ was de schoonzoon van Philips Jacob van Spangen (+ 1685) en Philippina Maria van Wassenaer (+ 1673), daar hij gehuwd was geweest met hun dochter Maria Cornelia van Spangen (+ vóór januari 1713).

Charles de la Torre was een oomzegger van de apostolisch vikaris Jacobus de la Torre²⁾. Hij had zijn schoonvader als regent opgevolgd. Overigens wordt zijn eigen schoonzoon eveneens als regent genoemd, nl. Philippe Louis Joseph, baron van Spangen, Heer van Herent en Valkenisse, die getrouwd was met de dochter van Charles de la Torre en Maria Cornelia van Spangen, Justina Adriana de la Torre³⁾.

Charles de la Torre schreef op 7 januari 1713 aan Wannaer een brief, waarin hij het ontslag aanvaardde⁴⁾.

- 1) Charles de la Torre, Heer van Valkenisse, de Toll en in Middelhamis, vrijheer van Nieuwcoop, Noorden en Achttienhoven, geb.'s-Gravenhage 28-11-1644, zoon van Francois de la Torre, Heer van Valkenisse en Isabella van Boisot. Tr. 22-11-1683 Maria Cornelia van Spangen, geb. Leiden 17-3-1664, + vóór 1713.
- 2) De vader van Charles de la Torre, Francois de la Torre was de broer van de apostolisch vikaris Jacobus de la Torre. Zij waren zoons van Philips de la Torre, Heer van Valkenisse en Hendrika van Culemborg, geb. 's-Gravenhage 5-8-1611, dochter van Sweder van Culemborg, Heer van Maurik en Anna van Culemborg.
- 3) Philippe Louis Joseph, baron van Spangen, Heer van Herent en Valkenisse, tr. Justina Adriana de la Torre, geb. 13-6-1687, + Brussel, begr. Leuven, Vrouw van Spangen en Baudries, Vrijvrouwe van Nieuwcoop, Noorden en Achttienhoven. J.S.F.J.L. De Berckenrode, Nôbiliaire des Pays-Bas et du comté de Bourgogne, 4e deel, Gand 1870, blz. 1816 vermeldt ten onrechte dat Justina Adriana ongehuwd is gestorven. Hij vermeldt een huwelijk van Philippe Louis Joseph, baron van Spangen, met Anna, baronesse van Spangen. Ons voorgeslacht 1978, C. Hoek, De Leenkamers van de Heren van Wassenaer, blz. 138-139, wordt Justina Adriana vermeld als gehuwd met Philippe Josephus, baron van Spangen en Herent.
- 4) Par.Arch.Gouda, inv.nr. 155, Charles de la Torre 7-1-1713 aan Guilielmus Wannaer. De brief is geschreven in "'t Huys den Tol j/ 7 januari 1713". Met het huis den Tol is hier niet de pastorie bedoeld, maar het Huis den Toll, waar Charles de la Torre woonde.

Pastoor Wannaer ontving deze brief op 13 januari ¹⁾. De officiële akte van ontslag is gedateerd op 17 januari 1713 ²⁾. Hierin verklaart Charles de la Torre dat hij optreedt namens zichzelf, daartoe gekwalificeert volgens testamentaire dispositie van zijn overleden vrouw, en namens zijn schoonzoon Philippe Louis Joseph, heer van Spangen, Heer van Herent en Valkenisse, en namens verdere erfgenamen van Juffrouw Buytenwech. Op 9 november 1713 draagt Charles de la Torre als gemachtigde van de eigenaars van het hofje aan Pater van Schoonhouwen op om "tevens de assumptie van twee bequame personen bij de gemelde Schoonhouwen te assumeren t'hofje of erff van J. Buytenweg uit hunnen naam te administreren en te bedienen en dat bij afsterven van den voorsch. Eerw.Pater de administratie zal komen op die genen, die als Minderbroeder in zijne plaats zal succederen, welke wederom met assumptie als voren het voorschreven hofje of erve zal bedienen als voorscreve is ende voorts hij en deszelfs successeurs daarin continueren, totdat hij de la Torre dit zal goedvinden ³⁾". Hiermede kwam een einde aan het beheer van het Hofje van Buytenwech door leden van de parochie van de H. Willibrordus, genaamd "de Tol", te Gouda.

- 1) Par.Arch.Gouda, inv.n r.155, aantekening op de brief van 7-1-1713.
- 2) Par.Arch.Gouda, inv.nr. 155, akte 17-1-1713.
- 3) Gem.Arch.Gouda, Kamerboek 1855 - Maart 30; Van Heel, blz. 48-49.

VII. DE BEWOONSTERS VAN HET HOFJE VAN BUYTENWECH

In het "Boeckie van Buytenwegen Erff" is nauwkeurig, huis voor huis, vermeld hoe de bewoning van de twintig huisjes tot 1712 verliep. De huisjes werden meesttijds door twee vrouwen bewoond, behalve de huisjes nrs. 3, 4, 5, 8, 9, 10 en 13. Er wordt soms ook aangetekend dat de een beneden en de ander boven woonde. De oudste aantekeningen van een "inkomst" betreffen twee meisjes van 12 en 17 jaar, vermoedelijk zusjes, die in 1624 op het erf kwamen wonen.

Het waren Marichie Claes, de 12-jarige, die het huisje nr. 8 betrok en daar ook overleed en Kniertje Claes, die op 17-jarige leeftijd bezit nam van woning nr. 13, waar zij in april 1686 stierf, zodat zij niet minder dan tweenzestig jaren van haar leven op het erf doorbracht.

Deze leeftijden, waarop men op het hofje kwam, zijn echter uitzonderingsgevallen. Zij komen in later jaren niet meer voor. Dan is men minstens twintig jaar oud als men op het erf komt wonen, maar vaak veel ouder.

Onder de negentig personen, die als bewoonsters genoteerd staan, bevonden zich voor zover dat vermeld is, drieëntwintig klopjes of "geestelijke dochters"¹⁾. Het erf werd door de bevolking dan ook het "klopjeserf" genoemd.

De meeste vrouwen waren afkomstig uit Gouda, maar ook van elders mocht men blijkbaar op het erf komen wonen. Behalve uit het Land van Stein, Schoonhoven, Polsbroek, Stolwijk, IJsselstein en Damme (Zwammerdam) kwamen er ook een paar uit Rotterdam en zelfs uit Brabant. Klopjes kwamen behalve uit Gouda zelfs uit Boskoop, Huissen en Montfoort (twee zusters).

Af en toe werd toegestaan, dat een helpster bij een oorspronkelijke bewoonster introk om haar, b.v. wegens hoge leeftijd, terzijde te staan, wanneer zij niet meer geheel in staat was voor zich zelf te zorgen. Deze hulpen waren soms zelf al bejaard, een andere keer erg jong. Zo kreeg de drieëntachtigjarige Barber Teunis, die in 1698 op zeventigjarige leeftijd op het hofje was komen wonen, in 1710 de 34-jarige Aefje Goudewaeg tot hulp, sa-

1) H.J.W. Verhey geeft een aantal van 63 bewoonsters. Dit aantal heeft hij ontleend aan het "Register der Vrouwpersoonen, die bevonden zijn te wonen op het erf, ofte wel namaels sullen koomen te wonen, beginnende van den 20 juni 1684" in het "Boeckie van Buytenwegen Erff". Dit register is echter, op één persoon, gekomen in 1707 na, vanaf 1696 niet meer bijgehouden. Het getal 90 is ontleend aan de opgave van ieder huisje.

Af en toe werd toegestaan, dat een helpster bij een oorspronkelijke bewoonster introk om haar, b.v. wegens hoge leeftijd, terzijde te staan, wanneer zij niet meer geheel in staat was voor zich zelf te zorgen. Deze hulpen waren soms zelf al bejaard, een andere keer erg jong. Zo kreeg de drieëntachtigjarige Barber Teunis, die in 1698 op zeventigjarige leeftijd op het hofje was komen wonen, in 1710 de vierendertigjarige Aefje Goudewaeghe tot hulp, samen met het klopje Marghtje Harmens, die vijfendertig jaar was.

Enige malen kwam het voor, dat men het erf in levenden lijve verliet. Dat geschiedde "met communicatie en vrijwillig", zoals Geertie Pieters, die, vijfenveertig jaar oud, in 1683 kwam, doch reeds in 1684 vertrok. Ook Annichie Willems van nr. 14 verliet in 1705 in goede harmonie het erf na "de Vaders be-danckt" te hebben. Na het vertrek van sommigen werd echter "ge-resolveert" (besloten), dat zij later nooit meer permissie zouden krijgen opnieuw op het hofje te komen wonen. Dit was het geval met Marichie Jans, die als 36-jarige in 1680 de bovenwoning van het huisje nr. 6 betrok, maar vijf jaar later vertrok. Zij ging overigens "met consent van de armmeesters heen. Eén maal vinden we vermeld, dat een bewoonster vertrok wegens huwelijk. Baletje Lauris Snouck, weduwe van Polsbroek, kwam 57 jaar oud in 1709 op het erf wonen. Zij ontruimde haar woninkje echter reeds na ruim een half jaar, omdat wij hertrouwde. Eén bewoonster vertrok "met de Noorder Son", te weten Mary Franse, die in 1685, vierenzestig jaar oud, in het geheim huisje nr. 12 verliet.

De meeste vrouwen stierven in hun woning op het erf. De één na korte tijd, anderen na een verblijf van tientallen jaren. Enkelen overleden in het gasthuis of "buyten het erf, tot haar vrienden". Eén keer is er sprake van een tragische dood. Grietje Pieters, in 1673 op 42-jarige leeftijd bewoonster van nr. 16 geworden, verdronk in december 1699.

Tachtig- en negentigjarigen waren geen uitzonderingen op het hofje. Tenminste één maal is er ook een honderdjarige geweest. In het laatsje huisje, nr. 20, overleed in 1687 Elisabeth Dirckx, die er in 1656 op 70-jarige leeftijd was komen wonen.

Zij moet 100 of 101 jaar geweest zijn toen zij stierf. In 1673 was de 29-jarige Janneken Pijcken bij haar als hulp komen wonen. De vrouwen hadden kennelijk het recht gekregen levenslang kosteloos op het erf te wonen. Dit valt ook af te leiden uit een beschikking uit 1685. Toen verliet Trijntje Lichte eigener beweging het hof om zich elders te vestigen. Negen jaar eerder was zij, toen zevenenveertig jaar oud, op het hofje komen wonen. Zij zou er niet meer kunnen terugkeren na haar vertrek, maar kreeg wel een toelage van 28 stuivers per maand als compensatie, omdat zij tot de "eigen gemeente", d.w.z. de kerk van pastoor Verwel behoorde.

Er werd nogal eens verhuisd op het erf. Wanneer er een woninkje leeg kwam vroegen verscheidene bewoonsters vergunning om bij voorbeeld een bovenwoning voor een benedenhuisje te mogen verwisselen, wat bij het klimmen der jaren geriefelijker was. Misschien verschilde ook het ene huisje met het andere wat de ruimte betrof.

Een enkele maal komt er een vreemde eend in de bijt. Dan is er sprake van bijnamen. Zo kwam in 1696 Maria van de Brouck, anders "de Franse matres", op 80-jarige leeftijd van Brabant op het erf. Zij overleed er in 1709. Cornelis Pieters, alias "Sprot" kwam negenenveertig jaar oud in 1692, maar verhuisde acht jaar later naar het Proveniershuis.

Er heeft nimmer een woninkje lange tijd leeggestaan. Blijkbaar werd er ook toen reeds met een "wachtlijst" gewerkt, zodat na vertrek of overlijden van een der bewoonsters, aanstonds haar plaats werd ingenomen¹⁾. De verzorging in het Hofje van Buytewech was aan de royale kant²⁾. De bewoonsters kregen twee hemden per jaar. Van Allerheiligen tot Pasen iedere week twee "beste" broden, voorts twaalf tonnen turf voor brandstof, acht ponden vlees en zes gulden per jaar³⁾.

- 1) Bovenstaande aantekeningen over de bewoonsters zijn voor het grootste deel ontleend aan H.J.W. Verhey, Het Hofje van Juffrouw Buytewech te Gouda, De Oud-Katholiek, 1971, blz. 80-81.
- 2) Dr. Jan Schouten, Gouda van sluis tot sluis, De Haag 1977, blz. 103.
- 3) J.W(alvis), Beschrijving der stad Gouda, 1714, blz. 212

De bewoonsters moeten ook jaarlijks nog de inkomsten genoten hebben uit de renten van gelden die aan het hofje waren vermaakt of gegeven. Zo bestemde het kloppje Maria Pieters Harles (+ 26-12-1714) in 1697 vierhonderd gulden voor de armen van het hofje van Buytenwech. Zij bepaalde wel dat wanneer het beheer van het hofje bij een andere parochie terecht kwam de opbrengst van het geld aan de armen der gemeente gegeven moest worden. Dit zal in 1713 dan ook wel geschied zijn ¹⁾.

1) Par.Arch.Gouda, Fundatiën die Iganatius Walvis gevonden heeft Anno 1689, met latere aantekeningen.

VIII. NAAMLIJSTEN VAN DE BEWOONSTERS

Huisje nr. 1Haesie Lichte, gekomen 1663 ¹⁾Dirckie van Teijlinge, werd in 1684 tot hulp van Haesie Lichte toegelaten; zij verhuisde in 1688 naar huisje nr. 19 ²⁾.Geertje Passchiere, gekomen 2 februari 1688 ³⁾.Annetje Leenders, gekomen 5 juli 1688 ⁴⁾.Grietje Willems, een klopje, bewoonde ook huisje nr.8). ⁵⁾Elisabeth Sijmens, ⁶⁾Barber Teunis, gekomen 1698 ⁷⁾.Marghtien Harmens, geestelijke dochter, gekomen mei 1710 ⁸⁾.Aeftge Goudewege, gekomen mei 1710 ⁹⁾.

- 1) Haesie Lichte is in 1663 50 jaar oud, + oktober 1688.
- 2) Dirckie van Teijlinge was in augustus 1684 60 jaar oud, + 2-5-1696 in huisje nr. 19.
- 3) Geertje Passchiers was 2-2-1688 54 jaar oud.
- 4) Annetje Leenders, weduwe van Jacobus Puttershouck, afk. uit Gouda en 5-7-1688 54 jaar oud, + Pasen 1695.
- 5) Grietje Willems, afk. uit Gouda, + 1695, 48 jaar oud toen zij op het erf kwam.
- 6) Elisabeth Sijmens, + 30-11-1694.
- 7) Barber Teunis, afk. uit Gouda en in 1698 70 jaar oud, + 12-2-1711, weduwe van Ary van Doorn.
- 8) Marghtje Harmens, afk. uit Gouda en in mei 1710 35 jaar oud. Geestelijke dochter is een andere naam voor klopje.
- 9) Aeftge Goudewege, afk. uit Gouda en in mei 1710 34 jaar oud. Zowel Marghtje Harmens als Aeftge Goudewege waren toegelaten als hulp voor Barber Teunis.

Huisje nr. 2

Geertie Pieters, gekomen 1683 1).

Levijne Pieters, gekomen 1684 2).

Elisabet Pieters, gekomen in 1684 3).

Marghtje Willems, geestelijke dochter, gekomen 1688 4).

Marghtje Jans, 5) gekomen 1689, bewoond vermoedelijk 1689-1696 huisje nr. 3.

Stijntje Pieters Swartius, geestelijke dochter, gekomen 2 oktober 1710; zij verhuisde 20 mei 1711 uit huisje nr. 20 naar huisje nr. 2 6).

Huisje nr. 3

Krijntje Pieters, gekomen 1650 7).

Niesie Jans, geestelijke dochter, gekomen juli 1685 8).

Marghtje Jans, gekomen 1689, verhuisde vermoedelijk in 1696 naar huisje nr. 2 9).

Aeltje Cornelis van den Rijn, gekomen in 1696 10).

Aeftgen Willems van Essen, kwam in 1696 11).

Trijntje Willems van Essen, gekomen 8 mei 1707 12).

- 1). Geertie Pieters in 1683 45 jaar oud. In goed overleg en vrijwillig verliet zij reeds in 1684 het erf om in een vrij huisje te gaan wonen.
- 2) Levijne Pieters vermoedelijk een zuster van Elisabet Pieters ; zij kwamen tegelijkertijd op het erf. + juli 1688.
- 3) Elisabet Pieters, + verm. 1689.
- 4) Marghtje Willems, in 1688 71 jaar oud.
- 5) Marghtje Jans, in 1689 59 jaar oud. Met toestemming van de armmesters verliet zij, vermoedelijk in 1711, het erf.
- 6) Stijntje Pieters Swartius, afk. uit Boskoop, 2-10-1710, 61 jaar oud, + 7-10-1720.
- 7) Krijntje Pieters, in 1650 52 jaar oud.
- 8) Miesie Jans, in juli 1685 51 jaar oud, + 11-1-1695.
- 9) Marghtje Jans, zie bij huisje nr. 2.
- 10) Aeltje Cornelis van den Rijn, + 1696.
- 11) Aeftgen Willems van Essen, in 1696 60 jaar oud.
- 12) Trijntje Willems van Essen, vermoedelijk een zuster van de voorafgaande, in mei 1707 was zij 69 jaar oud.

Huisje nr. 4

Annie Jacobs, gekomen in 1668 ¹⁾.

Trijne Mechiels, gekomen in 1659, woonde 1659-1688 in huisje nr. 10, daarna in huisje nr. 4 ²⁾.

Maria van den Brouck, gekomen in 1696 ³⁾.

Jannetje Jacobs, gekomen in februari 1704, woonde 1704 tot 6 mei 1709 in huisje nr. 6, daarna in huisje nr. 4 ⁴⁾.

Marij Cornelis, gekomen 5 december 1712 ⁵⁾.

Huisje nr. 5

Trijntje Rasen, gekomen in 1672 ⁶⁾.

Annetje Tombergis, gekomen in juli 1701, woonde 1701-mei 1702 in huis nr. 6, mei 1702-maart 1709 in huisje nr. 5, daarna in huisje nr. 13, geestelijke dochter ⁷⁾.

Trijntie Claes den Es(se), gekomen 26 april 1709 ⁸⁾.

- 1) Annie Jacobs, in 1668 69 jaar oud, + december 1688.
- 2) Trijne Mechiels, afk. uit Rotterdam, in 1659 59 jaar oud, + 1696.
- 3) Maria van den Brouck, afk. uit Brabant, in 1696 80 jaar oud, + 11-4-1709, had als bijnaam "de Franse matres".
- 4) Jannetje Jacobs, afk. uit Gouda, in februari 1704 40 jaar oud.
- 5) Marij Cornelis, zij werd 5-12-1712 tot het erf toegelaten om bij haar bovengenoemde nicht Jannetje Jacobs te gaan wonen tot wederopzeggens door de beheerders van het hofje.
- 6) Trijntje Rasen, in 1672 53 jaar oud, + april 1702.
- 7) Annetje Tombergis, afk. uit Gouda, in juli 1701 65 jaar oud.
- 8) Trijntie Claes den Es(se), in april 1709 70 jaar oud.

Huisje nr. 6

Jannichie Pieters, gekomen in 1674 en bewoonde het benedenhuisje 1).

Marrichie Jans, gekomen in 1680 en bewoonde het bovenhuisje 2).

Helena Blonck, gekomen in 1685 of 1688, een klopje 3).

Marghtje Dirckx, geestelijke dochter, gekomen in mei 1699 verhuisde op 3 juli 1701 naar huisje nr. 8 4).

Annetje Tombergis, gekomen in juli 1701, woonde 1701-mei 1702 in huisje nr. 6, mei 1702-maart 1709 in huisje nr. 5, daarna in huisje nr. 13, geestelijke dochter 5).

Maria van Sticht, geestelijke dochter, gekomen in mei 1702 6).

Jannetje Jacobs, gekomen in februari 1704, woonde 1704-6 mei 1709 in huisje nr. 6, daarna in huisje nr. 4 7).

Marghtje Tjisse Kalf, gekomen op 6 mei 1709 8).

Huisje nr. 7

Marrichie Dirckx, gekomen in 1676 en bewoonde het benedenhuisje 9)

Elisabeth Pieters, gekomen in 1680 en bewoonde het bovenhuisje 10)

Judick Ariens, gekomen in 1680 of 1693 11).

Grietje van Leuwen, gekomen in 1685 12).

Mingetie Pieters, gekomen op 7 maart 1706 13).

1) Jannichie Pieters, in 1674 54 jaar oud, + december 1688.

2) Marrichie Jans, in 1680 36 jaar oud;; verliet uit eigen wil het erf op 2-6-1685. Er werd besloten dat zij niet meer mocht terugkeren.

3) Helena Blonck, afk. uit Gouda, + 1698.

4) Marghtje Dirckx, afk. uit Gouda, in mei 1699 68 jaar oud.

5) Annetje Tombergis, zie onder huisje nr. 5.

6) Maria van Sticht, afk. uit Gouda, + januari 1704.

7) Jannetje Jacobs, zie onder huisje nr. 4.

8) Marghtje Tjisse Kalf, geen verdere mededelingen.

9) Marrichie Dirckx, in 1672 62 jaar oud, + "int gasthuijs" 1-1-1693.

10) Elisabeth Pieters, in 1680 36 jaar oud, + "int gasthuijs".

11) Judick Ariens, afk. uit Schoonhoven, + 1695.

12) Grietje van Leuwen, afk. uit Dammen (Zwammerdam), in 1695 68 jaar oud, + "int gasthuijs" 15-3-1706.

13) Mingetie Pieters, "gebooren int land van Steijn", in maart 1706 70 jaar oud.

Huisje nr. 8

- Marrichie Claes, gekomen in 1624 ¹⁾.
Grietje Willems, bewoonde ook huisje nr. 1, Klopje ²⁾.
Pleuntje N., gekomen in 1695 ³⁾.
Marghtje Dirckx, geestelijke dochter, gekomen juli 1701 ⁴⁾

Huisje nr. 9

- Martijntje Canten, gekomen in 1664 ⁵⁾.
Trijntje Cornelis, geestelijke dochter, toegelaten op 4 maart 1709 ⁶⁾.
Jannetje van der Geer, gekomen op 2 april 1709 ⁷⁾.

Huisje nr. 10

- Trijntje Mechiels, gekomen in 1659, woonde 1659-1688 in huisje nr. 10, vervolgens in huisje nr. 4 ⁸⁾.
Maghteltje Frederickx, gekomen in 1678, woonde 1678-1688 in huisje nr. 11, vervolgens in huis nr. 10. In 1688 werd huisje nr. 11 tot regentenkamer ingericht ⁹⁾.
Catharine Pieters de Vis ¹⁰⁾
Cornelia Pieters de Bruyn, gekomen vermoedelijk in 1692 ¹¹⁾
Pleuntje Gerrits, gekomen in 1678, bewoonde eerste huisje 11 ¹²⁾
Agnietje Storm, gekomen in november 1699 ¹³⁾
Jannetje Jans, gekomen in februari 1703 ¹⁴⁾
- 1) Marrichie Claes, in 1624 12 jaar oud.
  - 2) Grietje Willems, zie onder huisje nr. 1
  - 3) Pleuntje N., + juli 1701.
  - 4) Marghtje Dirckx, geen verdere mededelingen.
  - 5) Martijntje Canten, in 1664 33 jaar oud, + "buyten het Erf tot haer vrienden" 10-11-1708.
  - 6) Trijntje Cornelis, hoewel zij toestemming kreeg om op het erf te komen wonen is zij uit haar zelf weggebleven.
  - 7) Jannetje van der Geer, in april 1709 57 jaar oud.
  - 8) Trijntje Mechiels, zie onder huisje nr. 4.
  - 9) Maghteltje Frederickx, in 1678 40 jaar oud.
  - 10) Catharina Pieters de Vis, 61 jaar oud toen zij op het erf kwam wonen, + 27-11-1692.
  - 11) Cornelia Pieters de Buyn, bijgenaamd "Sprot", ging 49 jaar oud omstreeks mei 1700 in het Proveniershuis wonen.
  - 12) Pleutje Gerrits, in 1678 60 jaar oud, + 1-4-1699.
  - 13) Agnietje Storm, afk.uit Gouda, in november 1699 32 jaar oud, verliet in september 1703 het erf om in een kamertje (huisje) te gaan wonen.
  - 14) Jannetje Jans, afk.uit Stolwijk, in februari 1703 72 jaar oud.

Huisje nr. 11

Pleuntie Gerrits, gekomen in 1678, bewoonde later huisje nr.10 ¹⁾
Machelie Frederickx, gekomen in 1678, woonde 1678-1688 in huisje nr. 11, vervolgens in huisje nr. 10. In 1688 werd huisje nr. 11 tot regentenkamer ingericht ²⁾

Huisje nr. 12

Marij Franse, gekomen in 1682 ³⁾
Jaep Jans, gekomen in 1682 ⁴⁾
Grietje Daniëls van Gelder, gekomen in 1685 ⁵⁾
Annetje Jans van Dalenoort, gekomen vermoedelijk in 1685 ⁶⁾
Aeltje Pouwe, gekomen in 1698 ⁷⁾

Huisje nr. 13

Kniertie Claes, gekomen in 1624 ⁸⁾
Ariaentje Leenders Cats, gekomen in 1686 ⁹⁾
Elisabeth Evers, gekomen in mei 1695 ¹⁰⁾
Annetje Tombergis, geestelijke dochter, gekomen in juli 1701, woonde 1701-mei 1702 in huisje nr. 6; mei 1702-maart 1709 in huisje nr. 5; daarna in huisje nr. 13 ¹¹⁾.

- 1) Pleuntie Gerrits, zie onder huisje nr. 10
- 2) Machelie Frederickx, zie onder huisje nr. 10 bij Maghteltje Frederickx.
- 3) Marij Franse, in 1682 61 jaar oud, vertrok in 1685 "met de noorder son".
- 4) Jaep Jans, in 1682 52 jaar oud, + "int Gasthuijs" 4- 1-1685.
- 5) Grietje Daniëls van Gelder, in 1685 68 jaar oud, + 17-1-1695.
- 6) Annetje Jans van Dalenoort, + 20-10-1698.
- 7) Aeltje Pouwe, afkomstig uit Gouda.
- 8) Kniertie Claes, in 1624 17 jaar oud, + april 1686.
- 9) Ariaentje Leenders Cats, in 1686 66 jaar oud, + 21-3-1695.
- 10) Elisabeth Evers, afkomstig uit IJsselstein, in 1695 76 jaar oud, + 13-2-1709.
- 11) Annetje Tombergis, zie onder huisje nr. 5.

Huisje nr. 14Annie Willems ¹⁾Elisabeth Gerrits Leystarre, geestelijke dochter, gekomen op 1 mei 1706 ²⁾.Claestje Pieters Swartius, geestelijke dochter, gekomen op 1 mei 1706 ³⁾.Huisje nr. 15Anne Heijndrickx Coppenhol, gekomen in 1660 ⁴⁾.Elisabeth Cersen, gekomen in 1692 ⁵⁾.Catharina Volckers de Vries, geestelijke dochter, gekomen in mei 1704 ⁶⁾.Huisje nr. 16Ariaentje Claes, gekomen in 1680, bewoonde het benedenhuisje ⁷⁾.Grietje Pieters, gekomen in 1673 ⁸⁾.Gijsbertje Dirckx, geestelijke dochter, gekomen in januari 1700 ⁹⁾.Fijtje Dirckx, geestelijke dochter, gekomen in januari 1700 ¹⁰⁾.

- 1) Annie Willems, verliet 24-12-1705 het erf na "de vaders bedanckt" te hebben en ging op een ander hofje wonen.
- 2) Elisabeth Gerrits Leystarre, afkomstig uit Gouda.
- 3) Claestje Pieters Swartius, afkomstig uit Boskoop, zuster van Stijntje. Pieters Swartius, geestelijke dochter, in huisje nr. 20.
- 4) Anna Heijndrickx Coppenhol, in 1660 42 jaar oud, + 1696.
- 5) Elisabeth Cersen, afkomstig uit Rotterdam, in 1692 62 jaar oud, + 17-12-1703.
- 6) Catharina Volcker de Vries, afkomstig uit Gouda, in mei 1704 62 jaar oud.
- 7) Ariaentje Claes, afkomstig uit Gouda, in 1680 61 jaar oud, + december 1699.
- 8) Grietje Pieters, afkomstig uit Gouda, in 1673 42 jaar oud, + (verdrongen) december 1699.
- 9) Gijsbertje Dirckx, afkomstig uit Montfoort, in januari 1700 + 50 jaar oud.
- 10) Fijtje Dirckx, afkomstig uit Montfoort, in januari 1700 + 47 jaar oud, een zuster van bovengenoemde Gijsbertje Dirckx.

Huisje nr. 17

- Geertie Ariens, gekomen in 1681 en bewoonde het benedenhuisje ¹⁾.
Annie Dirckx, gekomen in 1682 en bewoonde het bovenhuisje ²⁾.
Grietje van Maes, gekomen in 1696 ³⁾.
Fijtje van Maes, gekomen in 1696 ⁴⁾.

Huisje nr. 18

- Catharina Puttershouck, gekomen in 1674 ⁵⁾.
Neeltje Jans de Munnick, geestelijke dochter, gekomen in 1688 ⁶⁾.
Annetje Jans, geestelijke dochter, gekomen + 1692 ⁷⁾.
Heijndericktje Jacobs, geestelijke dochter, woonde eerst in huisje nr. 18 en vanaf 5 september 1712 in huisje nr. 20 ⁸⁾.
Baletje Louris Snouck, gekomen 31 juli 1709 ⁹⁾.
Marritje Pieters, geestelijke dochter, gekomen op 5 september ¹⁰⁾.
1712

- 1) Geertie Ariens, in 1681 38 jaar oud.
- 2) Annie Dirckx, in 1682 67 jaar oud.
- 3) Grietje van Maes, afkomstig uit Gouda.
- 4) Fijtje van Maes, afkomstig uit Gouda, vermoedelijk een zuster van boven- genoemde Grietje van Maes.
- 5) Catharina Puttershouck, in 1674 59 jaar oud en vertrok in mei 1688.
- 6) Neeltje Jans de Munnick, in 1688 52 jaar oud en woonde vanaf + 1692 "int oude vrouwen huijs".
- 7) Annetje Jans, afkomstig uit Gouda, + 1692 76 jaar oud, + 4-12-1706 + 90 jaar oud.
- 8) Heijndericktje Jacobs, afkomstig uit Huissen; zij kwam tot hulp van Annetje Jans op het erf wonen, bij haar komst 28 jaar oud.
- 9) Baletje Louris Snouck, afkomstig uit Polsbroek, weduwe, in juli 1709 57 jaar oud, Zij hertrouwde 17-2-1710 en verliet het hofje.
- 10) Marritje Piers, afkomstig uit Boskoop, in september 1712 62 jaar oud.

Huisje nr. 19

- Trijntje Lichte, gekomen in 1676 ¹⁾
Marie van Teijlingen, gekomen vermoedelijk in 1685 ²⁾
Dorothea van Teijlingen, gekomen vermoedelijk in 1685 ³⁾
Dirckje van Teijlingen, gekomen vermoedelijk in 1685 ⁴⁾
Dirckje Leenders, gekomen vermoedelijk in 1696 ⁵⁾
Marghtje Kools, geestelijke dochter, gekomen in mei 1704 ⁶⁾

Huisje nr. 20

- Elisabeth Dirckx, gekomen in 1656 ⁷⁾
Janneken Rijcken, gekomen in 1673 ⁸⁾
Dirckie Jans, gekomen in 1681 ⁹⁾
Meijntje Willems, geestelijke dochter, gekomen 1681 ¹⁰⁾
Maritje Pieters van Leeuwen, geestelijke dochter, gekomen in
1703 ¹¹⁾
Stijntje Pieters Swartius, geestelijke dochter, gekomen op
2 oktober 1710, verhuisde op 20 mei 1711 naar huisje nr. 2 ¹²⁾
Hendrikje Jacobs, geestelijke dochter, woonde eerst in huisje
nr. 18, verhuisde op 5 september 1712 naar huisje nr. 20 ¹³⁾

- 1) Trijntje Lichte, in 1676 47 jaar oud. Zij verliet het erf in juni 1685. Men besloot haar niet meer toe te laten. Daar zij echter lid van "De Tol" was, moesten de directeuren van de "Arm-Bos" haar echter met in-gang van 1-7-1685 een maandelijks toelage van 28 stuivers geven.
- 2) Maria van Teijlingen, in 1685 67 jaar oud, + januari 1688. Zij was vermoedelijk een zuster van de hiernavolgende Dorothea en Dirckje van Teijlingen.
- 3) Dorothea van Teijlingen, in 1685 65 jaar oud, + vóór 1713.
- 4) Dirckje van Teijlingen, in 1685 61 jaar oud, + 2-5-1696.
- 5) Dirckje Leenders, bij haar komst 70 jaar oud, + december 1700.
- 6) Marghtje Kools, afkomstig uit Gouda, in mei 1704 45 jaar oud.
- 7) Elisabeth Dirckx, gekomen in 1656 70 jaar oud, + 3-2-1687 100 of 101 jaar oud.
- 8) Janneken Rijcken, in 1679 29 jaar oud.
- 9) Dirckie Jans, in 1681 53 jaar oud, + vasten 1709.
- 10) Meijntje Willems, in juni 1703 61 jaar oud, + 26-7-1710.
- 11) Maritje Pieters van Leeuwen, kwam 38 jaar oud op het erf, + 14-11-1712 "op Stijntje Geijsbers Erf". Zij was een nicht van bovengenoemde Meijntje Willems en kwam om deze te helpen.
- 12) Stijntje Pieters Swartius, zie onder huisje nr. 2.
- 13) Hendrikje Jacobs, zie onder huisje nr. 18.

REGENTEN VAN HET HOFJE VAN BUYTENWECH (1616 - 1713)

1616-1657	Johan de Bruyn van Buytenwech
1657-1678	Mr. Gerard van Wassenaer (tot 1658 en 1662 waarschijnlijk ook zijn zusters, respec- tiefelijk Odilia en Philippina Maria van Wassenaer)
1658-1680	Elbert van Isendoorn à Blois
1662-1685	Philips Jacob (de la Torre) van Spangen
1680-	Hendrik Jan Isendoorn (vermoedelijk)
1681 (of eerder)-	
1687	Mr. Andries van Strijen
1685-	Charles de la Torre
	Philippe Louis Joseph, baron van Spangen, heer van Herent en Valckenisse

BEHEERDERS VAN HET HOFJE VAN BUYTENWECH (1683 - 1713)

1684-1711	Sebastiaan Verwel
1684-1706	Gijsbert Doncker
1684-1703	Cornelis Dyvoort
1684-1712	Cornelis Block
1684-1706	Dirck Herberts
1684-1690	Gerard Sickes
1692-1707	Willem Priem
1703-	Jacobus Pouw
-1712	Jacobus Verrijn
-1712	Gerrit Vermeulen
-1713	Jan Abel de Oude
-1713	Arij Swem
1711-1713	Guilielmus Wannaer

Thomas Doncker

tr. Agatha van Arckel

mr. Dirck Doncker
begr. Gouda 6-4-1682
tr. 1e 1628

Emerentiana Sloos
+ na 1664

2e Maria de Bruyn
begr. Gouda 30-11-1690

Mr. Willem Doncker
advokaat voor het
Hof van Holland

tr. Cornelia Cornelis-
dr. Clocke

mr. Gerard Doncker
Heer van Oucoop
tr. 1e 1639

Maria Dircx
Stolwijk
2e 1677

Maria Block

Gijsbert
Doncker
begr. 9-12-1706
tr. 1656

Lucia van Bolnes

Jan
Doncker
tr. 1664

Machteld
van Wolff

Agatha
Doncker
+ 7-11-1717
tr. 1665

Dirck
Herberts
geb. 17-2-1638
begr. 8-9-1706

o.a. Thomas
Doncker
+ Utrecht
10-8-1694

tr. 1671
Catharina
van Wijcker-
sloot

Theodorus
Doncker
priester
1711-1731

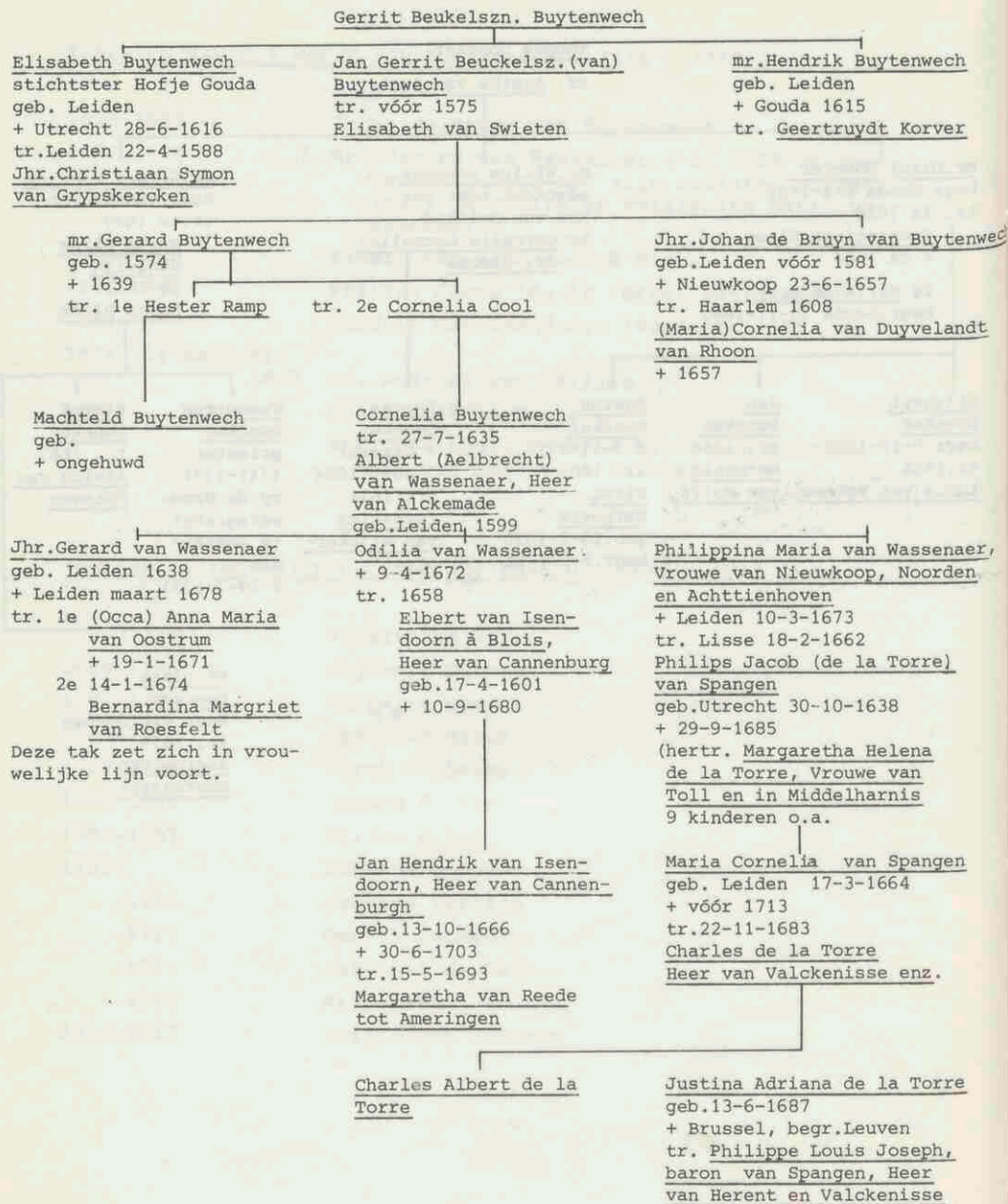
op de Brou-
wersgracht
te Amster-
dam
+ 19-7-1731

Pieter
Doncker
tr. 1667
Aleida van
Ophoven

Nicolaas
Doncker
Heer van Oucoop
tr. 1679
Regina van
Neercassel

BIJLAGE II. SCHEMATISCH OVERZICHT VAN DE FAMILIE BUYTENWECH

1) gegevens ontleend aan: P. Dalmatius van Heel O.F.M., Het Hofje van Buytenwech te Gouda, blz. 52 (bevat aantal onnauwkeurigheden); Gérard Coomans: Familierelaties van Jacobus de la Torre, Archief voor de geschiedenis van de Katholieke Kerk in Nederland, 1961, blz. 48-49, Den Haag, Centraal Bureau voor de Genealogie.

Garcia de la Torre
geb. Burgos (Spanje), tr. N.N.

Francois de la Torre
tr. N.N.

Jacques de la Torre
geb. Burgos, vestigt zich in Vlaanderen
+ 1581
"Conseil d'Espagne" te Brugge
schepen van het Vrije van Brugge, sedert
1566 secretaris van de Geheime Raad te
Brussel
tr. Adriana de Cock van Opijnen

Philippe de la Torre
+ 's-Gravenhage 5-8-1611

Heer van Valckenisse,
Kempe-Hofstede enz.
tr. Henrica van Culemborg
geb. 1568/69
+ na 1652

(dr. van Sweder van Culemborg,
Heer van Maurik en Anna van
Knoeck of Keerskorff)

Adriana de la Torre

tr. 1611 Jacques Boisot

Jacobus (Jacques)
de la Torre
geb. 's-Gravenhage + 1608
+ klooster Huibergen bij
Bergen op Zoom
16-9-1661
1651-1661 apostolisch
vikaris

Francois de la Torre
Heer van Valckenisse, Toll
en in Middelnarnis

tr. 1e Maria van Poelgeest
dr. van Caspar van
Poelgeest en Marga-
retha van Dorp.
(+ 1597)

tr. 2e 1639

Isabella Adriana
Boisot

Margaretha Helena de la Torre,
Vrouwe van Toll en in Middelnarnis

ged. 's-Gravenhage 6-8-1631
+ Leiden 17-3-1680
tr. 16-8-1677

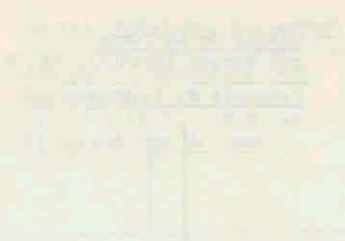
Philips Jacob (de la Torre)
van Spangen

Charles de la Torre,
Heer van Valckenisse,

ged. 's-Gravenhage
28-11-1644
tr. 22-11-1683

Maria Cornelia van
Spangen

CHAPTER I
GENERAL STATEMENT OF THE
REVENUE SYSTEM

CHAPTER II
DIRECT TAXES

SECTION 1
INCOME TAX

SECTION 2
CORPORATE TAX

SECTION 3
EXCISE TAX

SECTION 4
PROPERTY TAX

SECTION 5
Estate Tax

SECTION 6
Gift Tax

SECTION 7
Sales Tax

SECTION 8
Excise Tax

SECTION 9
Stamp Tax

SECTION 10
Other Taxes

SECTION 11
Miscellaneous

SECTION 12
Administrative

SECTION 13
Summary

SECTION 14
Appendix

SECTION 15
Index

I N H O U D

I.	Inleiding	blz. 3
II.	De armenzorg in de statie van de H. Willibrordus, genaamd "De Tol"	blz. 5
III.	De eerste directeuren van de armenbeurs en beheerders van het Hofje van Buytenwech	blz. 10
IV.	De voorgeschiedenis van het Hofje van Buytenwech	blz. 14
V.	Beheer van het Hofje van Buytenwech door de directeuren van de "Arm-Bos" van "De Tol"	blz. 20
VI.	Het beheer over het Hofje wordt aan de Franciscanen overgedragen	blz. 26
VII.	De bewoonsters van het Hofje van Buytenwech	blz. 29
	Regenten van het Hofje van Buytenwech	blz. 42
	Beheerders van het Hofje van Buytenwech	blz. 42
Bijlage I	Schematisch overzicht van de familie Doncker	blz. 43
Bijlage II	Schematisch overzicht van de families Buytenwech en De La Torre	blz. 44

f 55500-F

T06204-V

1. 1948
2. 1949
3. 1950
4. 1951
5. 1952
6. 1953
7. 1954
8. 1955
9. 1956
10. 1957
11. 1958
12. 1959
13. 1960
14. 1961
15. 1962
16. 1963
17. 1964
18. 1965
19. 1966
20. 1967
21. 1968
22. 1969
23. 1970
24. 1971
25. 1972
26. 1973
27. 1974
28. 1975
29. 1976
30. 1977
31. 1978
32. 1979
33. 1980
34. 1981
35. 1982
36. 1983
37. 1984
38. 1985
39. 1986
40. 1987
41. 1988
42. 1989
43. 1990
44. 1991
45. 1992
46. 1993
47. 1994
48. 1995
49. 1996
50. 1997
51. 1998
52. 1999
53. 2000
54. 2001
55. 2002
56. 2003
57. 2004
58. 2005
59. 2006
60. 2007
61. 2008
62. 2009
63. 2010
64. 2011
65. 2012
66. 2013
67. 2014
68. 2015
69. 2016
70. 2017
71. 2018
72. 2019
73. 2020
74. 2021
75. 2022
76. 2023
77. 2024
78. 2025
79. 2026
80. 2027
81. 2028
82. 2029
83. 2030
84. 2031
85. 2032
86. 2033
87. 2034
88. 2035
89. 2036
90. 2037
91. 2038
92. 2039
93. 2040
94. 2041
95. 2042
96. 2043
97. 2044
98. 2045
99. 2046
100. 2047
101. 2048
102. 2049
103. 2050

